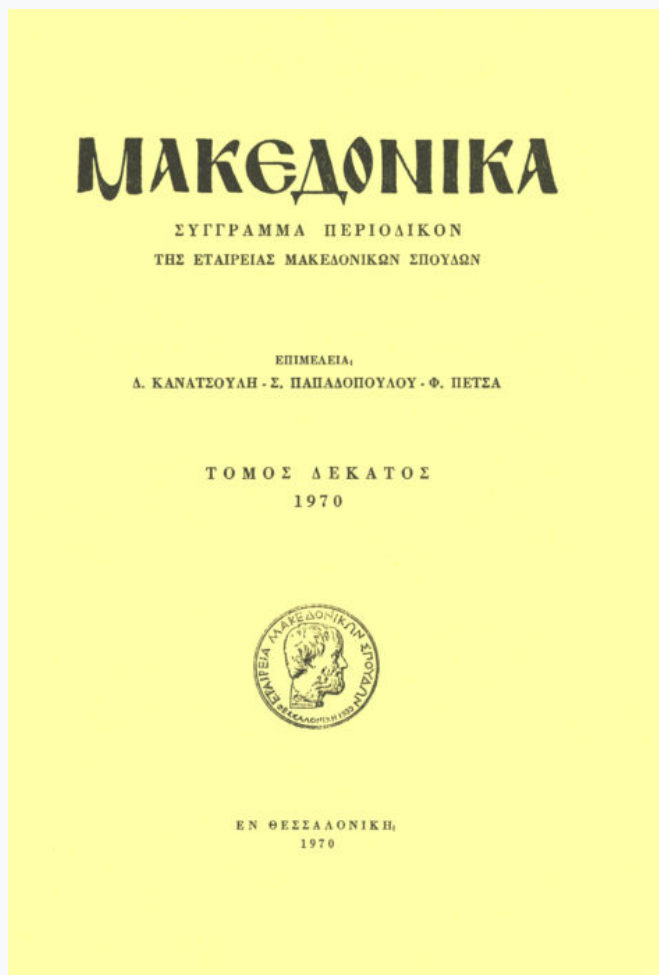

Μακεδονικά

Τόμ. 10, Αρ. 1 (1970)

Έγγραφα του αρχείου του Καποδίστρια αναφερόμενα στην ιστορία του Άγιου Όρους κατά την επανάσταση του 1821

Στέφανος Ι. Παπαδόπουλος

doi: [10.12681/makedonika.755](https://doi.org/10.12681/makedonika.755)

Copyright © 2014, Στέφανος Ι. Παπαδόπουλος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Παπαδόπουλος Σ. Ι. (2015). Έγγραφα του αρχείου του Καποδίστρια αναφερόμενα στην ιστορία του Άγιου Όρους κατά την επανάσταση του 1821. *Μακεδονικά*, 10(1), 152–190. <https://doi.org/10.12681/makedonika.755>

ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ
ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

Τὸ προσωπικὸ ἀρχεῖο τοῦ πρώτου Κυβερνήτη τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννη Καποδίστρια, τὸ ὁποῖο σώζεται σήμερα στὴν Κέρκυρα (Ἀρχεῖον Ἰονίου Γερουσίας-τμήμα Καποδιστριακόν), ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητα μιὰ ἀπὸ τὶς καλύτερες πηγές μας γιὰ τὴ μελέτῃ τῆς ἱστορίας τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ τῆς περιόδου διακυβερνήσεως τοῦ Καποδίστρια. Στὰ ἔγγραφα τοῦ ἀρχείου αὐτοῦ, ποὺ δὲν ἔχουν μελετηθῇ μέχρι σήμερα ἱκανοποιητικά, ὁ ἐρευνητὴς μπορεῖ νὰ βρῇ πολλὰς ἱστορικὰς πληροφορίες, ἀρκετὰς μερικὰς φορὲς νὰ τεκμηριώσῃ καὶ εἰδικὰς μελέτες¹, σημαντικὸ ὅμως εἶναι καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ παρουσιάζουν καὶ ἄλλα πολλὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται σὲ ἐπὶ μέρους θέματα ἢ φωτίζουν ἄγνωστες λεπτομέρειες διαφορῶν γεγονότων.

Οἱ περισσότερες ἐνότητες τῶν ἐγγράφων τοῦ Καποδιστριακοῦ Ἀρχείου ἀναφέρονται ἰδίως στὰ κύρια γεγονότα ἢ θέματα τῆς ἱστορικῆς περιόδου ποὺ ἤδη μνημονεύσαμε, ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀρκετὰ ἔγγραφα σχετικὰ μὲ πρόσωπα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἢ μὲ περιοχὰς ὅχι τῆς νοτίου Ἑλλάδος, ὅπου εἶχε περιοριστῇ ὁ ἀγῶνας κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ἐπαναστάσεως. Στὴ δευτέρῃ αὐτῇ κατηγορίᾳ ἀνήκουν καὶ τὰ ἀνέκδοτα, ὅσο ξέρουμε, ἔγγραφα ποὺ δημοσιεύουμε παρακάτω καὶ τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὴν ἱστορία τοῦ Ἀγιογώμου Ὁρους τοῦ Ἀθῶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Παλιγγενεσίας.

Βέβαια, ἡ ἱστορία τοῦ Ἀγίου Ὁρους κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 μᾶς εἶναι σήμερα ἱκανοποιητικὰ γνωστὴ χάρις τῇς νεώτερες ἐρευνῆς², πι-

---

1. Βλ. π.χ. τὴ διδακτορικὴ μου διατριβὴ «Ἡ ἐπανάστασις στὴν Δυτικὴ Στερεὰ Ἑλλάδα μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Μεσολογγίου ὡς τὴν ὀριστικὴν ἀπελευθέρωσίν της, 1826-1832», Παράρτημα Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἀριθ. 8, Θεσσαλονίκη 1962, ἡ ὁποία στηρίζεται κατὰ ἓνα μεγάλο μέρος σὲ ἀνέκδοτα ἔγγραφα τοῦ Καποδιστριακοῦ Ἀρχείου.

2. Γιὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 βλ. κυρίως τὰ ἐξῆς δημοσιεύματα: Ἰωάννου Π. Μαμαλάκη, «Διήγησις περὶ Ἀγίου Ὁρους ἐν καιρῷ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821», «Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης», τ. 7 (Θεσσαλονίκη 1957), σ. 215-237. Τοῦ Ἰδίου, Νέα στοιχεῖα σχετικά μὲ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Χαλκιδικῆς τοῦ 1821, «Δελτίον Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας», τ. 14 (Ἀθῆναι 1960), σ. 406-549. Τοῦ Ἰδίου, Ἡ ἐπανάστασις στὴ Χαλκιδικὴ

στεύουμε ὅμως ὅτι κάτι θὰ προσφέρουν καὶ τὰ ἔγγραφα ποὺ δημοσιεύουμε καὶ τὰ ὁποῖα μᾶς διαφωτίζουν ἀρκετὰ πάνω στὸ θέμα τῶν σχέσεων τοῦ Κυβερνήτη μὲ τὰ μοναστήρια τοῦ Ἁθῶ καὶ ἰδίως πάνω στὸ ζήτημα τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἀπὸ τὸν Καποδίστρια καὶ τῆς ἐπιστροφῆς σὲ αὐτὸ ὧσων ἱερῶν κειμηλίων καὶ σκευῶν εἶχαν μεταφερθῇ στὴ νότιο Ἑλλάδα μετὰ τὴν ἀποτυχία τοῦ κινήματος τοῦ Ἐμμ. Παπᾶ στὴν Χαλκιδική. Ὅπως εἶναι γνωστὸ, ὁ Καποδίστριας ὁ ὁποῖος, τόσο ἀπὸ οἰκογενειακὴ παράδοση, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴ μακρόχρονη παραμονή του στὴν Ρωσία, ἦταν ἀφοσιωμένος στὴν Ὁρθοδοξία καὶ ἔτρεφε βαθὺ σεβασμὸ πρὸς τὰ κειμήλια τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἔθνους, φρόντισε μὲ ἐπιμέλεια τὸ καλοκαίρι τοῦ 1830 νὰ συγκεντρωθοῦν ὅλα αὐτὰ καὶ νὰ σταλοῦν μὲ ἐθνικὸ πλοῖο στὸ Ἅγιον Ὄρος, γιὰ νὰ παραδοθοῦν τὸ καθένα στὴ μονὴ ποὺ ἀνῆκε. Ἐπίσης ὁ Κυβερνήτης προσπάθησε, ὅσο ἦταν δυνατόν, νὰ ἀποζημιωθοῦν τὰ μοναστήρια τοῦ Ἁθῶ γιὰ ὅσα ἱερὰ κειμήλια ἢ σκευὴ τῶν εἶχε ἀναγκαστῇ νὰ ἐξαργυρώσῃ τὸ ἔθνος κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ἀγώνα μὲ βάση ἓνα σχετικὸ νόμο ποὺ εἶχε ψηφίσει τὸ Βουλευτικὸν στίς 5 Ἀπριλίου τοῦ 1822¹.

Τὰ ἔγγραφα ποὺ δημοσιεύουμε (10 συνολικὰ) εἶναι κατὰ γενικὸ σχεδὸν κανόνα ὀρθογραφημένα, γι' αὐτὸ καὶ προτιμήσαμε νὰ διορθώσουμε καὶ τὰ ἐλάχιστα λάθη τους, ἀναφέροντας ταυτόχρονα στίς ὑποσημειώσεις καὶ τὴ γραφὴ τοῦ κειμένου. Ἐπίσης, σιωπηρὰ καὶ ὅπου ἦταν ἀπόλυτα ἀναγκαῖο, ἐπεμβαίνουμε καὶ στὴ στίξι τῶν κειμένων. Τέλος ἀποκαθιστοῦμε μιὰ ὁμοιομορφία ὡς πρὸς τὴ γραφὴ μὲ ἀρχικὸ κεφαλαῖο γράμμα τῶν κυρίων ὀνομάτων, τοπωνυμίων καὶ διαφόρων ὄρων.

1. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ ΛΟΥΚΑ ΛΕΟΝΤΑΡΙΑΔΗ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΟΜΗ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1827

Αὐγούστου 9

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 477, ἀριθ. 1). Τὸ ἔγγραφο εἶναι γραμμένον σὲ τρία δίφυλλα χαρτιά (δώδεκα συνολικὰ σελίδες) διαστάσεων 0,200 × 0,240 μ. Ἡ τελευταία σελίδα λευκή.

τὸ 1821. Ἡ συμμετοχὴ τῶν Ἀγιορειτῶν καὶ ὁ ρόλος τοῦ Ἐμμ. Παπᾶ, Θεσσαλονίκη 1962 (ἀνατύπωση ἀπὸ τὰ «Χρονικὰ τῆς Χαλκιδικῆς»), ὅπου καὶ ἡ προηγούμενη βιβλιογραφία. Γ. Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου (Λαζαρίδου), Ἑγγραφα Ἁγίου Ὄρους τῆς μεγάλης ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, 1821-1832, τ. Α', Ἀθῆναι 1966. Πρβλ. ἐπίσης Γερασίου Συμυρνάκη, Ἅγιον Ὄρος, Ἀθῆναι 1903, σ. 173-179. Ἱ. Κ. Βασδραβέλλη, Οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ἔκδοση 3η, Θεσσαλονίκη 1967, σ. 121-166.

1. Βλ. σχετικὰ Π. Μ. Κοντογιάννη, Τὰ κειμήλια τοῦ Ἁγίου Ὄρους κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν, «Θεολογία», τ. 4 (Ἀθῆναι 1926), σ. 144-152, ἰδίως σ. 149-152.

τε καὶ πατρικῶς σημειοῖ καὶ συμβουλεύει ἡ καλοκάγαθος αὐτῆς ψυχὴ, περὶ τοῦ νέου δανείου διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς φιλάτης ἡμῶν πατρίδος. Ἐξ οὗ καὶ παρακινεῖσθαι, ἵνα λάβω τὴν τόλμην καὶ ἐμφανισθῶ πρὸς τὴν αὐτῆς Ἐκλαμπρότητα διὰ τοῦ παρόντος μου ταπεινοῦ.

Λυποῦμαι ἐκ ψυχῆς, ἐκλαμπρότατέ μοι Κύριε, διὰ τὸ ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἐκπληρώσω καὶ ἤδη τὸ χρέος μου, κατὰ τὴν ἐμὴν ἐπιθυμίαν, πρὸς τὴν πολυπαθῆ φιλάτην ἡμῶν πατρίδα, καθὼς αὐτὸ τοῦτο ἐγένετο κατ' ἀρχάς, ὅτε ἀνὰ χεῖρας¹ εἶχον τὰς ἡμετέρας περιουσίας, καὶ μάλιστα λυποῦμαι, λέγω, δι' αὐτὴν τὴν στιγμήν, ὅτε ἡ μεγαλητέρα ἀνάγκη τῆς πατρίδος, ὡς σημειοῖ καὶ ἡ ὑμετέρα Ἐκλαμπρότης. Καὶ δὴ μὴ ἔχων ἕτερόν τινα τρόπον περὶ βοηθείας, ἐσκέφθην² ἵνα ὑποκλινέστατα ἀναγγείλω αὐτῇ τὰ ἐφεξῆς.

Οἱ τῆς Ὀδησσοῦ κύριοι ἔμποροι, ἐὰν θελήσωσι, δύνανται νὰ δανείσωσι μίαν χρηματικὴν ποσότητα, εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐνταῦθα εὐρίσκομένους ἀπὸ Μολδοβλαχίας Γραικοὺς, ἐκκλησιαστικoὺς τε καὶ πολιτικοὺς, οἵτινες ἔχομεν³ ἀκίνητον περιουσίαν εἰς τὰς ῥηθείσας ἐπαρχίας ἱκανῆς ποσότητος, ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς ὁποίας θέλωσιν ἀποπληρωθῆ, ἅμα τῆς πολιτικῆς συγχωροῦσης, τὸ νὰ λάβωμεν αὖθις ὑπὸ τὴν ἡμετέραν κυριότητα τὰς περιουσίας αὐτάς. Διὰ δὲ τὴν ἀσφάλειαν θέλομεν⁴ τοῖς ἐγχειρίσει⁵ ἔγγραφα αὐτῶν τῶν κτημάτων μεθ' ὁμολογίας τακτικῆς, ἅπερ καὶ Θεοῦ βοηθείᾳ διεσώσαμεν καὶ εὐρίσκονται παρ' ἡμῖν. Ζηλωταὶ λοιπὸν καὶ πρόθυμοι τῆς συνεισφορᾶς ταύτης εἰσὶ κατὰ τὸ παρὸν τινές, μένει μόνον νὰ ἐγκριθῇ τὸ τοιοῦτον παρὰ τῆς αὐτῆς Ἐκλαμπρότητος, καὶ νὰ εὐδοκίση φιλευσπλάγχχνως, εἰς τὸ νὰ πιστοποιήσῃ τοὺς Ὀδησηνοὺς κυρίους ἐμπόρους, ὅτι ἐν τῷ δέοντι καιρῷ ἐσμέν κύριοι τῶν ἐν Μολδοβλαχίᾳ γραικικῶν ἡμετέρων κτημάτων, μοναστηριακῶν τε καὶ πολιτικῶν, καὶ ἐπομένως νὰ τοὺς παρακινήσῃ τὸ νὰ ἀνοίξωσιν ἡμῖν τὸ τοιοῦτον δάνειον διὰ τὸ καλὸν τῆς φιλάτης ἡμῶν πατρίδος. Ὅταν δὲ σὺν Θεῷ λάβῃ πέρας τὸ τοιοῦτον μου ταπεινὸν πρόβλημα, εἰδοποιῶ, ὅτι ἐγὼ ὁ ταπεινὸς ἱκέτης τῆς προσφέρω εἰς βοήθειαν τῆς πατρίδος 1.500, ἥτοι χίλια πεντακόσια φλωρία ὀλ(λαν)δ(ικὰ), Σεραφεῖμ ὁ ἀρχιμανδρίτης καὶ καθηγούμενος τοῦ ἐν Ἰασίῳ Ἀθωνικοῦ γραικικοῦ μοναστηρίου τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν⁶ 1.000, ἤγουν χίλια ὅμοια φλωρία,

σ. 2

στολαί, μετάφραση ἀπὸ τὰ γαλλικὰ Μ. Σχινᾶ, τ. 1, Ἀθῆναι 1841, σ. 105-108). Ἡ ἐκκλήση αὐτῇ τοῦ Καποδίστρια βρῆκε πραγματικὰ ἀνταπόκριση (βλ. Καποδίστρια, Ἐπιστολαί, 1, σ. 139-140).

1. Στὸ χφ. ἀναχεῖρας.

2. Στὸ χφ. ἐσκεύθην.

3. Στὸ χφ. ἔχωμεν.

4. Στὸ χφ. θέλωμεν.

5. Στὸ χφ. ἐγκυρίσει.

6. Γιά τὸ μοναστήρι τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στὸ Ἱάσιο καὶ τὸν ἡγούμενό του ἀρχιμανδρίτη Σεραφεῖμ τὸν Καρακαλλινὸ βλ. Γ. Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου, Τὸ Ἅγιον

- ³ *Ἰγνάτιος καὶ Γρηγόριος οἱ ἀρχιμανδριῖται καὶ καθηγούμενοι τοῦ αὐτοῦ ὄρους*
Ἀθωνος ἐν Μολδαβία γραικικῶν μοναστηρίων Λάνκου καὶ Θεοδωρενίου 1.000,
τουτέστι χίλια φλωρία ὀλ(λαν)δ(ικά), ἐκτὸς τούτων εἰσὶ καὶ ἔτεροι ἐκκλησια-
στικοὶ ὁμογενεῖς. ³ *Ἐκ δὲ τῶν πολιτικῶν προσώπων εἰσὶ κατὰ τὸ παρὸν, ὃ τε*
 σ. 3 *ποστέλνικος*¹ *Κωνσταντίνος Σου/τζος, γαμβρὸς τοῦ ἐν Βλαχία μακαρίτου Δη-*
μητρίου Ῥακοβίτζα, ὅστις προσφέρει 800, ἥτοι ὀκτακόσια φλωρία ὀλ(λαν)-
*δ(ικά), ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ σπαθάρης*² *Νικόλαος Σουτζος, γαμβρὸς τοῦ ἐν Βλαχία*
*βορνίκου*³ *Νιτζουλέσκου, 500, ἥγουν πεντακόσια ὅμοια φλωρία, καὶ ὁ πατήρ*
αὐτῶν ἡγεμονίδης Γρηγόριος Σουτζος 200, τουτέστι διακόσια φλωρία ὀλλαν-
δ(ικά), ἅπερ καὶ συμποσοῦνται 5.000, ἥτοι πέντε χιλιάδες φλωρία. Μετὰ τῶν
ἐξηθέντων ἔλαβον ὁμιλίαν περὶ βοηθείας καὶ ἐδέχθησαν μετὰ χαρᾶς τὸ τοιοῦτον
προβλῆμα, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἀνὰ χεῖρας χρήματα οὐκ ἔχουσιν, ὥς εἴ-
πον ἄνωτέρω. Ἄν δὲ κατ' ἀγαθὴν τύχην ἀνοιχθῇ εἰς ἡμᾶς αὐτὸ τὸ δάνειον, ἐλ-
πίζω νὰ εὔρω καὶ ἑτέρους οὐκ ὀλίγους συνδρομητάς. Σὺν Θεῷ δὲ ὅταν λάβωμεν
ὑπὸ τὴν διοίκησίν μας τὰ ἐν Μολδοβλαχία ἡμέτερα γραικικά μοναστήρια, ἐγὼ
ἀπὸ μέρους μου ταπεινῶς ἀποφασίζω, τὸ νὰ στέλλεται εἰς τὴν πατρίδα καθ' ἑκα-
στον ἔτος τὸ ἡμῶν τοῦ εἰσοδήματος ἀπὸ τὰ τοῦ Ἑσφιγμένον ἐν Μολδαβία με-

¹ Ὅρος μετὰ τὴν ὀθωμανικὴν κατάκτησιν, «Ἐπιστημονικὴ Ἑπετηρίς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν», τ. 32 (Ἀθῆναι 1963), σ. 209-216.

1. Κατὰ τὸν Ν. Β. Ἡ (σημείωμα στὸ «Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν Ἑλευθεροῦδάκη», τ. 10, Ἀθῆναι 1930, σ. 841) ὁ ὄρος *ποστέλνικος* τῶν Παραδουναβίων Ἡγεμονίων ἀναποκρίνεται «εἰς τὸ παρ' ἡμῶν ἀξίωμα τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ στρατιωτικοῦ οἴκου τοῦ προέδρου τῆς Δημοκρατίας». Ἐπίσης στὴν εἰδικὴ μελέτῃ τοῦ Nicolae Stoicescu, *Statul Domnesc și Marii Dregători din Țara Românească și Moldova* (sec. XIV-XVII), București 1968, σ. 263-271, ἀναφέρεται γιὰ τὸ ἀξίωμα αὐτὸ ὅτι οἱ λατινικὲς πηγὲς παρουσιάζουν τὸν ποστέλνικο ὡς «*summus aulae praefectus sive provinciae mareschalis*» (ἔ.ἀ. σ. 265). Διευκρινίζεται ἀκόμη ὅτι ὑπάρχουν διάφορες διακυμάνσεις ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενο τῶν ἀρμοδιοτήτων τοῦ ποστέλνικου καὶ γενικὰ ὅλων τῶν ἀξιωματούχων τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας. Ὁ ποστέλνικος θὰ μπορούσε τελικὰ νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ ἡγεμονικοῦ οἴκου.

2. Ὁ *σπαθάρης* εἶναι τακτικὸ μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ ἡγεμόνος στὴν Βλαχία, τέταρτο κατὰ σειρὰ μετὰ τὸν Μεγάλον Λογοθέτη καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν βεστιάριο. Τὸ ἀξίωμα ἔχει χαρακτῆρα στρατιωτικὸ καὶ ἀναποκρίνεται μᾶλλον στὸν στρατηγὸ ἢ τὸν ἀρχηγὸ στρατιᾶς (βλ. *Stoicescu*, ἔ.ἀ. σ. 243-247, ὁ ὁποῖος καὶ δὲν παραδέχεται καμιά συγγένεια τῶν σπαθαρίων τῆς Μολδοβλαχίας με τοὺς βυζαντινοὺς σπαθαρίους ἢ πρωτοσπαθαρίους).

3. Ὁ *βόρ νικος* (ἀπὸ τὸ σλαβικὸ *voyn-ik*=αὐλὴ-αὐλικός) ἦταν ἀνώτατος δικαστικὸς ὑπάλληλος ποὺ συγκέντρωνε ὅλες τὶς δικαστικὲς ἀρμοδιότητες (ἴσως θὰ μπορούσε νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑπουργὸς δικαιοσύνης ἢ πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου, χωρὶς ἀπόλυτὴ βέβαια ἀντιστοιχία πάντα). Πολλὲς φορὲς ὁ ἴδιος τίτλος δηλώνει γενικὰ τὸν δικαστὴ, κυβερνήτη, δήμαρχο, ἀκόμη καὶ κάποιον ἀξιωματοῦχο ἐπιφορτισμένο με τὴν κοινωνικὴ πρόνοια (βλ. *Stoicescu*, ἔ.ἀ. σ. 185-204).

τόχια Μπουρούτζιον καὶ Φλωρέστιον, διὰ τὸ ὅτι καὶ τὸ ὅλον τοῦ Ἐσφιγμένου ἐπροσφέρθη εἰς τὴν πατρίδα, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἑλληνικῆς ὑποθέσεως, μετὰ τοῦ κοινοβιαρχοῦ αὐτοῦ πατρὸς Εὐθυμίου καὶ τῶν ἐγκριτωτέρων κοινοβιωτῶν, καὶ εὐρίσκεται ἤδη εἰς τὰς νήσους Ὑδραν καὶ Σαλαμῖναν ἐν τῷ ἐν αὐτῇ μοναστηρίῳ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, δηλαδὴ ἅπαντα τὰ κινητὰ αὐτοῦ πράγματα, καθὼς ἀρχαῖα χρυσόβουλλα τῶν ἀειμνήστων βασιλέων, ἱερὰ σιγίλλια¹ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ὅσα νεώτερα ἔγγραφα, προσέτι τὰ τε ἅγια λείψανα, σκεύη καὶ κειμήλια καὶ εἴτι ἄλλο, ἐξ ὧν καὶ ἐγένετο ἡ ὁπωσοῦν βοήθεια εἰς τὸ ἔθνος, ἐπειδὴ καὶ τὸ τοιοῦτον παράδειγμα ἠκολούθησαν καὶ ἕτερα τοῦ ὅρου Ἀθωνος μοναστήρια. Διὸ καὶ ἐλπίζω νὰ μιμηθῶσιν οἱ ἀδελφοὶ καὶ περὶ τοῦ ἀναφερομένου ἡμίσεος εἰσοδήματος. Καὶ ταῦτα μὲν ὑποκλινῶς περὶ τοῦτου.

σ. 4

Πρὸς τοῦτοις κρίνω χρέος μου, ἵνα ἀναφέρω αὐτῇ διὰ μίαν ποσότητα 368.000, χιλιάδων γροσίων χρημάτων ἔθνικων, τὰ ὅποια μένωσιν ἀνερέργητα χωρὶς τινα λόγον δικαιοσύνης. Ἐχει δὲ οὕτως. Ἐν Ἰασίῳ εὐρίσκεται τις τῶν πλουσίων ὁμογενῶν ἔμπορος, ὀνόματι Ἀνδρέας Παῦλον, ἐξ Ἰωαννίνων, ὅστις ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἑλληνικῆς ὑποθέσεως, ἐπρόσφερεν εἰς τὸ ἔθνος μίαν ποσότητα χρημάτων, μὴ δὲ εὐρεθέντων παρ' αὐτῷ μετρητῶν, ἐνεχείρισε τοῖς τότε ἐν Ἰασίῳ ἐπιτροπίοις, τέσσαρας ὁμολογίας χρεωστικὰς, ἐπ' ὀνόματι τινῶν ὁμογενῶν ἐμπόρων, παρ' ὧν ἐμελλεν ἡ ἐπιτροπὴ νὰ λάβῃ τὴν ποσότητα², καθὼς καὶ ἐλήφθησαν ἀπὸ τὴν μίαν ὁμολογίαν ἔως 87.000 χιλ(ά)δ(ες) γροσία, τυχούσης δὲ τῆς ἀπὸ Ἰασίου φηγῆς κατὰ τὸ ἔτος 1821ον καὶ ἐλθόντος τοῦ ῥηθέντος ἐνταῦθα εἰς Βεσσαραβίαν, ἀσθενήσας³ μετὰ τινος καιροῦ ἐτελεύτησεν. Οἱ δὲ κληρονόμοι αὐτοῦ δύο ἀντάδελφοι, ὀνόματι Σπυρίδων καὶ Νικόλαος καμινάροδες⁴, ἐπαραινέθησαν τὸν μακαρίτην νὰ ἀφήσῃ διαθήκην, ἐν ᾗ συνήργησαν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐσύνθεσαν, ἵνα σημειωθῇ ὅτι ἀναρεῖ τὴν χρεωστουμένην καὶ προσφερομένην εἰς τὸ ἔθνος, διὰ τῶν τεσσάρων ὁμολογιῶν, ποσότητα 450.000 χιλιάδων γροσίων, καὶ προσφέρει δὴθεν 100.000 χιλιάδες γροσία, εἰς τὸ τότε συστηθὲν Κομιτάτον διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν⁵ τῶν αἰχμαλώτων. Ἐν ᾧ οἱ ῥηθέντες εἰσὶ καὶ αὐτοὶ ὑπογεγραμμένοι εἰς τὰς ἰδίας ὁμολογίας, καὶ ἐν ᾧ ἔλαβον

σ. 5

1. Στὸ χφ. σιγίλλια.

2. Γιὰ τὴν προσφορά τοῦ Ἑλλήνα τραπεζίτη τοῦ Ἰασίου Ἀνδρέα Παύλου πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντη κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐπαναστάσεως στὴν Μολδοβλαχία βλ. Κ ω ν Δ ι α μ ἄ ν τ η, Δημήτριος Ὑψηλάντης (1793-1832), μέρος Α', τμῆμα 1ον, Ἀθῆναι 1966, σ. 29.

3. Στὸ χφ. ἀσθενείσας.

4. Στὸ χφ. Καμινάροδες. Ὁ καμινάρος εἶναι στρατιωτικὸς βαθμὸς ποῦ ἀνταποκρίνεται στὸν τουρκικὸ βαθμὸ τοῦ μπίμπαση (χιλιάρχου) ἢ τοῦ συνταγματάρχη (βλ. σημείωμα Ν. Β ἐ η, στὸ «Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν Ἐλευθερουδάκη», τ. 7, Ἀθῆναι 1929, στὴ λέξη).

5. Στὸ χφ. ἀπ' ἐλευθέρωσιν.

ικανὰ χιλιάδια¹ εἰς κληρονομίαν, ξένοι μάλιστα ὄντες τῆς συγγενείας τοῦ μακαρίτου, καὶ πρὸ πάντων, ὅσοι ἐξ ἡμῶν ἐπρόσφερον εἰς τὸ ἔθνος βοήθειάν τινα πολλήν, ἢ ὀλίγην, δι' ἑν τοιοῦτον οὐδείς ἐτόλμησε νὰ τὸ ἐκφράσῃ κἀν, διὸ καὶ παρ' ὅλων ἡμῶν νομίζεται ἀδικία εἰς τὸ ἔθνος. Τί δὲ μετὰ ταῦτα; Τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκίνησαν ἀγωγὴν οἱ ῥηθέντες πρὸς ἀναίρεσιν τῶν ὁμολογιῶν, προβάλλοντες ἄλλ' ἄντ' ἄλλων, καὶ ἐξήττον ἐπιμόνως τοῦ νὰ λάβουν τὰς ῥηθείσας ὁμολογίας, αἱ ὁποῖαι ὅμως οἰκονομήθησαν καὶ εὐρίσκονται ὅπου δεῖ. Πρὸς δὲ ἀσφάλειαν ἵνα μὴ παραπέσωσιν ἐγένοντο ἴσα ἀπαράλλακτα ἐπιβεβαιωμένα παρ' ἡμῶν ἐξ ὧν ἑν ἀπεστάλη εἰς τὴν ἐλληνικὴν διοίκησιν συντροφευμένον μετ' ἐπιστολῆς, πλὴν εἰσέτι ἀπόκρισιν οὐκ ἐλάβομεν² καὶ ὑποπτενόμεθα³ ὅτι παρέπεσεν. Οὕτως ἐχούσης τῆς ὑποθέσεως, λαμβάνω τὴν τόλμην ἵνα ἀναφέρω αὐτῇ ὑποκλινέστατα, ὅτι ἐπειδὴ καὶ κατ' εὐδοκίαν Θεοῦ ἡξιώθημεν, ἵνα ἴδωμεν⁴ αὐθις, οἱ λελυπημένοι ὁμογενεῖς εἰς τὰ πολιτικά τὴν αὐτῆς Ἐκλαμπρότητα, δίκαιον εἶναι, δοξάζω, τὸ νὰ ἀναφερώμεθα πρὸς αὐτήν, ὡς εἰς πατέρα καὶ εὐεργέτην, σ. 6 διὰ καθὲ γραικικὴν ἡμετέραν ὑπόθεσιν, καὶ μάλιστα διὰ τὰ τῆς κοινότητος τοῦ ἔθνους, περὶ οὗ καὶ δεόμεθα ἵνα ἔσσεται δεκτὴ ἡ ταπεινὴ ἡμῶν αὕτη αἴτησις. Διὰ ταῦτα καὶ τῇ περικλείω ἐν ἴσον ἐκ τῶν ῥηθεισῶν ὁμολογιῶν, ὅπως πληροφωρηθεῖσα ἐξ αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν, ἀποφασίσῃ τὸ ὅ,τι ἤθελεν ἐγκρίνει⁵, καὶ εἰμὶ ἐτοιμος, ἅμα τοῦ λαβεῖν τὴν ἐκλαμπρον αὐτῆς ἐπιταγὴν, νὰ τῇ ἐξαποστείλω καὶ τὰς πρωτοτύπους.

Εἰσὶ καὶ ἄλλαι ὁμολογίαι διαφόρων ὑποκειμένων, πλὴν μικρῶν ποσοτήτων, αἵτινες καὶ μένωσι πρὸς διαφύλαξιν, ἵνα ἐν καιρῷ ἐξαργυρωθῶσι⁶.

Τὰ παρ' ἐμοῦ ταπεινῶς ἀναφερόμενα προσφέρονται ὑπὸ τὴν σκέψιν καὶ ἀπόφασιν τῆς ὑμετέρας Ἐκλαμπρότητος, διὸ καὶ ἐνθέρμως ζητῶ τὴν συγγνώμην διὰ τὴν τόλμην μου.

Πρὸς ὅπωςοὺν δὲ αὐτῆς ιδέαν τὸ τίς ἐστὶν ὁ γράφων, ἐπειδὴ καὶ ἄχρι τοῦδε οὐκ εἶχον τὴν τιμὴν τοῦ νὰ ἐμφανισθῶ πρὸς τὸν εὐεργέτην τῆς φιλότατης ἡμῶν πατρίδος, λαμβάνω πάλιν τὴν τόλμην ταπεινῶς νὰ τῇ ἀναφέρω ὀλίγα τινὰ καὶ περὶ τῆς ταιλαιώρου βιογραφίας μου. Καὶ μ' ὅλον ὅτι ἐγνώριζον⁷ αὐτὴν μακρόθεν πρὸ πολλῶν ἐτῶν, καὶ ἐγίνωσκον⁸ τὰς κατὰ καιροὺς ἐκδουλεύσεις καὶ εὐεργεσίας τῆς ἡμετέρας Ἐκλαμπρότητος, ὦν ιδεασμένος παρὰ σεβαστῶν

1. Στὸ χφ. χιλιάδια.

2. Στὸ χφ. ἐλάβομεν.

3. Στὸ χφ. ὑποπτενόμεθα.

4. Στὸ χφ. εἶδωμεν.

5. Στὸ χφ. ἤθελεν ἐγκρίνῃ.

6. Στὸ χφ. ἐξαργυρωθῶσι.

7. Στὸ χφ. ἐγνώριζον.

8. Στὸ χφ. ἐγίνωσκων.

προσώπων καὶ πεπληροφορημένος τὴν ἀλήθειαν περὶ τούτου, οὐκ ἐσυγχώρησέ
 με ὁμως ὁ καιρὸς, τὸ νὰ ἐκπληρώσω τὰ ἐμὰ πρὸς αὐτὴν χρῆν κατὰ τὴν τῆς ψυ- σ. 7.
 χῆς μου ἐπιθυμίαν. Διὸ δὴ καὶ κατὰ πρῶτον ἤδη, προσφέρω τὰς ἐκ βάθους ψυ-
 χῆς καὶ καρδίας ταπεινάς μου εὐχὰς καὶ προσκυνήσεις πρὸς τὴν ὑμετέραν εὐε-
 γετικωτάτην Ἐκλαμπρότητα, ἐρευνῶν τὰ τῆς περιποθήτου μοι αὐτῆς ὀνείας,
 ἐπομένως δὲ εἰδοποιῶ αὐτῇ ταπεινῶς, ὅτι ὑπάρχω εἰς τῶν ἐλαχίστων ὁμογε-
 νῶν τῆς, γέννημα Ἀθηνῶν παρ' εὐσεβῶν γονέων καὶ αὐτοχθόνων Ἑλλήνων,
 υἱὸς καπετάνου τινὸς Θεοδώρου Λεονταρά, ἀπὸ δὲ τῆς βρεφικῆς ἐμῆς ἡλικίας
 καὶ ἄχρι τοῦ νῦν πάροικος καὶ παρεπίδημος, διὰ τὰς πάλαι ποτὲ ὁμοίας τοῦ
 ἔθνους περιστάσεις, καὶ πρῶτον ἐν Λευκάδι, ἔπειτα Ῥωσσίᾳ, ὅπου διατρίψας
 καιρὸν τινα, ἐπέστρεψα εἰς τὰ ἴδια, πλην εἰς μάτην, ἐπειδὴ καὶ οὐκ ἠξιώθην
 ἰδεῖν¹ κἄν καὶ ἀσπάσασθαι τὴν γεννήσασάν με φιλότιμον μου πατρίδα, ἐξ αἰτίας
 τοῦ ὅτι ζήλω πατριωτικῷ εἶχεν ἐνωθῇ ὁ ὀρθεὺς μακαρίτης πατὴρ μου τοῖς ἐν
 ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ ῥωσικοῖς ὅπλοις, ἐθελοντῆς καὶ δι' ἰδίων πλοίων καὶ συγγε-
 νῶν, θυσιάσας ζωὴν τε καὶ περιουσίαν, ἀφήσας τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ ὀρφα-
 νήν τε καὶ δυστυχεστάτην. Περιερχόμενος οὖν διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ
 μὴ δυνήθεις νὰ εὗρω ἀνάπανσιν, καταδρομῆς τῶν κρατούντων ἕνεκα, καθὼ κα-
 πετάνου υἱός, ἀπῆλθον εἰς τὸ ἀγιώνυμον ὄρος τοῦ Ἀθῶνος χάριν προσκυνή-
 σεως, ὅπου καὶ ἔλαβον τὴν τῆς ψυχῆς μου πρὸς καιρὸν ἄνεσιν, εἰς ἐν τῶν εὐα- σ. 8.
 γῶν μοναστηρίων αὐτοῦ, ὀνόματι Ἑσφιγμένον. Εὐσπλαχνία δὲ τοῦ ἁγίου Θεοῦ
 καὶ κατ' ἀξίωσιν τῶν ἀειμνήστων πατριαρχῶν Γρηγορίου τε καὶ Κυρίλλου²,
 κατετάχθη ἐν τὸν βαθμὸν τῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ ἀπεκατεστάθη ἡγούμενος
 τῶν ἐν Μολδαβίᾳ δύο γραικικῶν μοναστηρίων, ὀνομαζομένων Μπορουτζι
 καὶ Φλωρέστι, καὶ προσκυνημένων τῷ ὀρθέντῃ κοινοβίῳ Ἑσφιγμένον. Ἀφ'
 ὅπου καὶ ἤρχισαν³ πάλιν ἰδιαίτεροί μοι πειρασμοὶ καὶ ἐνοχλήσεις. Εἰς δὲ τὰς
 παρούσας περιστάσεις εὐρεθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ μὴ ἔχων ἀρμόδιον
 καιρὸν, κατὰ τὸν ἐμὸν πόθον, ἵνα ἀπέλθω εἰς τὴν πατρίδα, μόλις μετὰ πολλῶν
 κινδύνων, ἀνεχώρησα καὶ ἦλθον εἰς Μολδαβίαν, ὅπου εὐρὼν πάλιν κινδύνους
 οὐκ ὀλίγους, διέσωσα ὥς ἐδυνήθην τὰ ἔγγραφα μόνον τῶν μοναστηρίων καὶ
 τοὺς μετ' ἐμοῦ ἀδελφούς, καὶ κατέφυγον εἰς τὸ φιλόξενον καὶ χριστιανικὸν τοῦτο
 κράτος καὶ ἄστυον τῶν εὐσεβῶν Ῥώσων, μεθ' ἐτέρων ὁμογενῶν, ἐν τῇ ἐπαρ-
 χίᾳ δηλαδὴ τῆς Βεσσαραβίας, ὅπου καὶ εὐρίσκομαι ἤδη. Στενοχωροῦμαι ὁμως
 μερικῶς, διὰ τὸ ὅτι ἐνταῦθα κτήματα οὐκ ἔχονσι τὰ ὀρθήντα μοναστήρια, ὥς
 τινὰ ἐκ τῶν γραικικῶν, τὰ δὲ ἐν Μολδαβίᾳ αὐτῶν εἰσοδήματα τῶν ἀκινήτων

1. Στὸ χφ. εἶδεῖν.

2. Ἀναφέρεται στοὺς οἰκουμηνικοὺς πατριάρχες Κύριλλο ΣΤ' (1813-1818) ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ Γρηγόριο Ε' (1797-1798, 1806-1808 καὶ 1818-1821) ἀπὸ τὴν Δημητσάνα, ποὺ ἀπαγχονίστηκαν καὶ οἱ δύο κατὰ τὴν ἐναρξὴ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

3. Στὸ χφ. ἤρχισαν.

σ. 9 κτημάτων λαμβάνονται παρὰ τῆς ἐκεῖ διοικήσεως, τὰ ἀκίνητα δὲ πάλιν μοναστηριακά τε καὶ ἐμὰ ἴδια, ἐλήφθησαν ἅπαν/τα παρὰ τῶν ὑπεναντίων κατὰ τὴν γνωστὴν ἐποχὴν, καὶ διῆλθον τὸν καιρὸν τοῦτον τῆς ἐπταετίας μετὰ τῶν μετ' ἐμοῦ ἀδελφῶν, μεθ' ὅσων εὐρέθησαν παρ' ἐμοὶ μετροητῶν καὶ τινων ἐτέρων πραγμάτων, ἐξ ὧν ἐδυνήθην ποιῆσαι καὶ τινα βοήθειαν, κατὰ τὸ ἐμὸν χρέος, καὶ τοῖς ἐνταῦθα ἀπόροις ἀδελφοῖς. Καὶ δὴ περὶ τὰ τῶν μοναστηρίων εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω διεξοδικῶς τῷ ἐξοχωτάτῳ κυρίῳ πρέσβει Ἀλεξάνδρῳ Ῥιπαπιέρῳ¹, ὅντι ἔτι ἐν Ὀδησσῷ, ἣ δὲ αὐτοῦ Ἐξοχότης φιλοκαγάρῳ μοι ἔδωκε χρηστὰς ἐλπίδας, ὅτι, ἐλέει τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ μεγαλειοτάτου² αὐτοκράτορος³, μέλλομεν νὰ ἀπολαύσωμεν αὐθις τὰ ἡμέτερα γραικικὰ μοναστήρια, καὶ ὅτι τὰ ὅσα δι' αὐτὰ διέτρεξαν, ἀπὸ μέρους τινῶν Μολδαβῶν ἐντοπίων πρὸς ἀποξένωσιν, μένωσιν νεκρά τε καὶ ἀνενέργητα, ὅπερ καὶ περιμένομεν⁴.

Παρατρέχω δὲ τῆς διηγήσεως τῶν ἐπακολουθησάντων ἐνταῦθα εἰς ἡμᾶς πειρασμῶν, ἐξ αἰτίας τῶν ἐπιθυμούντων τὰς ἐν Μολδοβλαχίᾳ γραικικὰς περιουσίας, οἵτινες εἶχον εὐρεῖ⁵ ἁρμόδιον καιρὸν τὴν ἐποχὴν ταύτην.

σ. 10 Τούτων δ' οὕτως ἐχόντων ἀληθῶς αὐτῇ εἰρηκα, ὅτι πάροικός εἰμι καὶ παρεπιδήμιος ἄχρι τῆς ὥρας. Ἀποδίδω ὁμως δόξαν καὶ εὐχαρίστησιν τῷ Ὑψίστῳ περὶ πάντων, ταπεινῶς αὐτῷ δεόμενος, ὅπως ἐλεήσῃ τὸ ταλαίπωρον ἡμέτερον ἔθνος καὶ ἀναδείξῃ αὐτό, κατὰ τὴν κοινὴν ἡμῶν ἐπιθυμίαν, ἀνώτερον παντὸς κακοῦ, ἀνακαλέσῃ δὲ τὴν ἀρχαίαν λαμπρότητα τῆς Ἑλλάδος φιλτάτης ἡμῶν πατρίδος, πρὸς ἀνάπαισιν τῶν τέκνων αὐτῆς κἄν ἀπὸ τοῦντεῦθεν, ἐμὲ δὲ πάλιν τὸν ταπεινὸν ἀπόγονον τῶν Λεονταρήδων καὶ ἅπαντας τοὺς ὁμοίους μοι ἀδελφούς παροίκους τε καὶ παρεπιδήμους, βοηθήσῃ, ἐνισχύσῃ καὶ ἐλεήσῃ ἵνα φανῶμεν ἄξια καὶ πιστὰ τέκνα τῆς γλυκυτάτης ἡμῶν ταύτης πατρίδος, μέχρι τελευταίας ἡμῶν ἀναπνοῆς, καθὼς καὶ οἱ ἡμέτεροι πρόγονοί τε καὶ οἱ τῆς ὥρας γενναῖοι ἀδελφοί, καὶ ἵνα ἀξιώσῃ ἡμᾶς, λέγω, ὁμοθυμαδὸν ἀπάσασθαι αὐτὴν μετὰ χαρᾶς καὶ ἀποδοῦναι τὰς ὀφειλομένας εὐχαριστίας τοῖς αὐτῆς εὐεργέταις.

Διὰ ταῦτα τοῖνυν καὶ ἐνθέρμως παρακαλῶ ὑποκλινέστατα τὴν ὑμετέραν εὐεργετικωτάτην Ἐκλαμπρότητα, ἵνα συγκατανεύσῃ τοῦ νὰ σημειώσῃ καὶ ἐμὲ τὸν ἐλάχιστον εἰς τὸν κατάλογον τῶν γνωρίμων ὁμογενῶν της, ἐν καιρῷ δὲ τῷ δέοντι νὰ με προστάξῃ εἰς ὅ,τι ἤθελέ με κρίνει⁶ ἱκανὸν διὰ τὴν δούλευσιν τῆς

1. Πρόκειται ἀσφαλῶς γιὰ τὸν κόμη de Ribeaupierre, πού εἶχε διοριστῇ πρεσβευτῆς τῆς Ρωσίας στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ πῆγε στὴ θέση του μετὰ τὴν ἀποκατάσταση τῶν διπλωματικῶν σχέσεων μεταξὺ Ρωσίας καὶ Τουρκίας.

2. Στὸ χφ. μεγαλειωτάτου.

3. Στὸ χφ. αὐτοκράτωρος.

4. Στὸ χφ. περιμένωμεν.

5. Στὸ χφ. εἶχον εὐρη.

6. Στὸ χφ. ἤθελέ με κρίνει.

πατρίδος, καὶ ταπεινῶς τῇ ὑπόσχομαι, ὅτι εἰμὶ ἔτοιμος νὰ ὑπακούσω τῶν ἐκλάμπρων αὐτῆς ἐπιταγῶν, ὅπου καὶ ὅπως. Ἐτι δέομαι ὅπως με ἀξιῶσῃ τῆς σ. 11
 συγγνώμης της διὰ τὴν πολυλογίαν μου, ἥτις ἐκάνθη ἱστορικῶς διὰ τὰς ἀναφερομένας ὑποθέσεις, καὶ πρὸς τούτοις τῆς ἐκλάμπρου αὐτῆς ἐπιτακτικῆς ἀποκορίσεως, ἐπιγραφομένης μὲν ἐπ' ὀνόματί μου, σεσημειωμένης δὲ ἐν Κισνοβίῳ, ἐν τῷ οἴκῳ ὁμογενοῦς τινὸς ἱατροῦ Ῥίζου Καρεάδου¹, ἐπειδὴ καὶ κἀθήμαι εἰς μίαν ἐξοχὴν διὰ τὴν ὑγείαν μου, ἐν τῷ χωρίῳ Καρπινένι τοῦ θέματος Ὁρχεῖτον² καὶ περιοχῆς Λαπούσας. Καὶ ταῦτα μὲν ταπεινῶς ὥς εἰς εὐεργέτην τῆς πατρίδος, μένω δὲ μὲ τὸ προσῆκον σέβας.

Τῆς ὑμετέρας ἐν Κ(υρί)ῳ περιποθήτου μοι Ἐκλαμπρότητος
 1827ῳ, Αὐγούστου 9ῃ
 Κισνόβιον

Ἐλάχιστος πρὸς Θεὸν διάπτως ἱκέτης καὶ ὑποκλινέστατος δοῦλος ὁ τοῦ Ἐσφιγμένου καὶ Μπουροντζιοφλωρεστίου ταπεινὸς ἀρχιμανδρίτης Λονκᾶς Λεονταριάδης³.

Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ Κόμῃ Κυρίῳ Κ(υρί)ῳ Ἰωάννῃ Καποδίστρια.
 Εἰς τὴν Ἱερὰν Πετροῦπολιν, ἣ ὅπου ἡ αὐτοῦ Ἐκλαμπρότης εὐρίσκεται.

2. ΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
 ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1828

Αὐγούστου 1

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 430, ἀριθ. 1) σὲ δίφυλλο χαρτὶ διαστάσεων 0,215 × 0,310 μ. Τὸ ἔγγραφο εἶναι γραμμένον στὴν πρώτη σελίδα καὶ φέρει γιὰ ἐπικύρωση ἐπάνω ἀριστερὰ τὶς σφραγίδες τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους καὶ τῆς μονῆς Ζωγράφου. Στὴν τέταρτη σελίδα ἀναφέρεται ἡ διεύθυνση τοῦ παραλήπτη: «Τῷ ὑψηλοτάτῳ, θεοσεβεστάτῳ καὶ θεοφρουρῇτῳ Κυβερνήτῃ κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Καποδίστρια⁴, τῷ τῶν ἀδικονόμενων προστάτῃ καὶ ἀντιλήπτορι, δουλικῶς. Εἰς Αἴγναν». Στὴν ἴδια ἐπίσης σελίδα σημειώνεται ἀπὸ τὴν Γραμματεία τοῦ Καποδίστρια ἡ ἐν-

1. Ὁ γιατρός Ρίζος Καρεάδης ἀπὸ τὴν Γούρα τῶν Φαρσάλων εἶχε μνηθῇ στὴν Φιλικὴ Ἐταιρεία στίς 24 Αὐγούστου 1818 στὸ Ἰάσιο ἀπὸ τὸν Θ. Νέγρη (βλ. Ἰ. Α. Μελετοπούλου, Ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία. Ἀρχεῖον Π. Σέκερη, Ἀθῆναι 1967, σ. 157).

2. *Orhei*: πόλη τῆς Βεσσαραβίας, βορείως τοῦ Κισνοβίου.

3. Ὁ Καποδίστριας ἐνθουσιάστηκε ἀπὸ τὴν πρόταση τοῦ ἀρχιμανδρίτη Λεονταριάδη καὶ τοῦ ἀπάντησε μὲ γράμμα του τὸν Σεπτέμβριο τοῦ ἴδιου ἔτους, τὸ περιεχόμενο ὁμῶς τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Κυβερνήτη δὲν μᾶς εἶναι παρὰ μόνον ἔμμεσα γνωστὸ ἀπὸ μιὰ ἐπιστολὴ του τῆς 23ης Σεπτεμβρίου 1827, ποῦ ἔστειλε ἀπὸ τὸ Παρίσι πρὸς τὸν κόμη Πάλεν στὴν Ὁδησσὸ (βλ. Καποδίστρια, Ἐπιστολαί, 1, σ. 174-175).

4. Στὸ χφ. Καποδίστρια.

δειξη (ᾠ664, *Νεκτάριος*), καθώς και ἡ ἐξῆς γαλλικὴ περίληψη: «*Le moine Nectarios du Mont Saint supplie¹ le Gouvernement de vouloir obliger Tubioti à lui rendre 200 ducats d'or qu'il lui a pris des force l'année passée²*».

Περίληψη:—Ὁ μοναχὸς Νεκτάριος τῆς μονῆς Ζωγράφου τοῦ Ἁγίου Ὁρους γράφει ἀπὸ τὶς Καρυὲς στὸν Καποδίστρια καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ φροντίσῃ νὰ τοῦ ἐπιστραφοῦν 6.000 γρόσια, τὰ ὁποῖα εἶχε ἀναγκαστῇ νὰ δανειστῇ ἀπὸ φίλους του καὶ νὰ τὰ μετρήσῃ στὸν Κων. Δουμιπώτη καὶ σὲ ἄλλους καπεταναίους, γιὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία, ὅταν αὐτοὶ «ἐπάτησαν» τὶς Καρυές. Ὁ Νεκτάριος στέλνει τὴν ἐπιστολὴ τοῦ μέσῳ τοῦ γέροντά του Ἀγαπίου, ποῦ εἶχε καταφύγει στὴν Ὑδρα καὶ τὸν ὁποῖο ἐξουσιοδοτεῖ νὰ εἰσπράξῃ καὶ τὰ χρήματα.

Τὴν ὑμετέραν εὐσεβεστάτην καὶ φιλόπτωχον αὐτῆς Ἐκλαμπρότητα δουλικῶς προσκυνῶ.

† Ἀγκαλὰ καὶ ἡ ὑμέτερα περίδοξος Ἐκλαμπρότης εἶναι ἀπρόσιτος διὰ τὸ ὕψος, καὶ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ αὐτῆς ἀξιώματος, ἀλλὰ διὰ τὴν ἔμφυτον χρηστότητα γίνεται εἰς πάντας τοὺς δεομένους εὐπρόσιτος, καὶ τὴν δέησιν αὐτῶν εὐμενῶς δεχομένη, χριστομιμῆτως τὴν αἴτησιν ἐκπληροῖ, καὶ οὐδεὶς τῶν προστερχόντων, ἢ αἰτούντων κεναῖς χερσὶν ἀποπέμπεται. Ἐγὼ δὲ ὁ ἐλεεινὸς καὶ ἐπιδεὴς δοῦλος τῆς ὀνόματι Νεκτάριος, ἔχων γέροντά τινα ἱερομόναχον Ἀγάπιον, καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνωμαλίας τοῦ καιροῦ ἐκεῖνου ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ Ὅρος, παρετήσας ἐμὲ τὸν καλόγηρόν του τὸν ἀδύνατον τοῖς ποσὶν εἰς τὸ κελίον του, νὰ τὸ οἰκονομῶ, καὶ ἡ πανοσιότης του κατήντησεν εἰς Ὑδραν³. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ καπεταναῖοι⁴ τῶν ληστῶν ὡς λέοντες ὀρνούμενοι⁵ περιεκύκλωσαν τὸ Ἅγιον Ὅρος μὲ τὰ καϊκιά τους, καὶ ὅσους καλογήρους ἐπίασαν εἰς χεῖρας των μὲ διαφόρους καὶ μυρίους βασάνους ἐτυραννοῦσαν εἰς τὸ νὰ βγάλωσι γρόσια, καὶ εἰς ταύτην τὴν καταδρομὴν ἐχειρώθην ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐγὼ ὁ Κοντζονεκτάρως. Καὶ οἱ τότε καπεταναῖοι ἦσαν οὗτοι, ὁ Ντουπιώτης Κωνσταντής,

1. Στὸ χφ. *suplie*.

2. Στὸ χφ. *passé*.

3. Ἀρκετοὶ Ἁγιορεῖτες μετὰ τὴν ἀποτυχία τῆς ἐπανάστασης στὸν Ἄθω κατέφυγαν ὡς πρόσφυγες στὶς Β. Σποράδες συναποκομίζοντας καὶ πολλὰ ἱερὰ κειμήλια καὶ σκεύη τῶν μοναστηριῶν τους. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς διεσπάρησαν λίγο ἀργότερα (στὶς ἀρχὲς τοῦ 1822) σὲ νοτιώτερα νησιά τοῦ Αἰγαίου, ὅπως π.χ. στὴν Ὑδρα, Πόρο καὶ ἄλλοι (βλ. σχετικὰ Ἀ π. Β α κ α λ ο π ο ὕ λ ο υ, Πρόσφυγες καὶ Πρόσφυγικὸν Ζήτημα κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, Θεσσαλονίκη 1939, σ. 21-22, 28, ὅπου καὶ ἡ προηγούμενη βιβλιογραφία).

4. Στὸ χφ. *καπεταναέοι*.

5. Στὸ χφ. *ὠρνούμενοι*.

ὁ Ἀποστολάρας, ὁ Στεργιανὸς Τζάφαλος, ὁ Μπίνος, καὶ ὁ Ἡλιακόπουλος¹ ὅτε ἐπάτησαν ταῖς Καραῖς, καθὼς ἦτον ὁ στόλος τους μὲ τοὺς λοιποὺς συντρόφους των εἰς Δάφνην τοῦ Ξηροποτάμῃ², καὶ ἀφ' οὗ μὲ ἐβασάνισαν ἱκανὰς ἡμέρας ἐξέκοψαν τὴν ἐξαγορὰν τῆς σκλαβίας μου διὰ διακόσια βενέτικα, ὅπου στείον³ γρόσια ἕξ χιλιάδαις, καὶ μὴν ἔχοντας⁴ τὰ ἐδανείσθην ἀπὸ φίλους μου καὶ τοὺς τὰ ἔδωσα μετροῦτὰ ἐπὶ παρῳήσίᾳ πάντων τῶν καπεταναίων, καὶ ἀμέσως αὐτοὶ τὰ ἔκαμον μερτικόν, καὶ οὕτως ἠλευθερώθην ἀπὸ χειρὸς των. Ἀφῆνω δὲ νὰ λέγω τὰ ὅσα αὐτοὶ μοῦ ἀφήρπασαν ἀπὸ τὸν κόλπον μου εἰς καιρὸν ὅπου μὲ ἐπίασαν, καὶ ξέχωρα τὴν ξεγύμνωσιν τοῦ ὀσπιτίου μου⁵. Τὸ δὲ παρὸν μου δουλικὸν θέλει σᾶς τὸ ἐγχειρίσει ὁ παπᾶ κύρ Ἀγάπιος γέροντάς μου ἀπὸ Ὑδραν, καὶ ἐλπίζω εἰς τὸν Θεόν, ὅτι διὰ τῆς δυνάμεώς της, νὰ ἐξάξῃ ἐκ τοῦ βοθοῦ τὰ ῥηθέντα γρόσιά μου, καὶ θέλει παραδώσει αὐτὰ τῷ γέροντί μου παπᾶ Ἀγαπίῳ διὰ νὰ τὰ στείλῃ νὰ ἔβγω⁶ ἀπὸ τὸ χρέος μου. Τὸ δὲ παρὸν μου ἔχει καὶ τὴν ἐπιβεβαίωσιν τὴν ἱερὰν σφραγίδα τοῦ τόπου τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους, καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἱεροῦ μου μοναστηρίου Ζωγράφου. Ταῦτα μὲν προσκνηντῶς καὶ ἱκετικῶς εἰς τοσοῦτον, εἴη δὲ ὑγιαίνουσα καὶ εὐεκτοῦσα εἰς ἔτη πάμπολλα καὶ πανευδαίμονα.

1828: Αὐγούστου α^η

Τῆς ὑμετέρας φιλαγάθου Ἐνδοξότητος δοῦλος ὑποκλινέστατος,
† ὁ ἐν μοναχοῖς Κουτζονεκτάριος ἀπὸ Καραῖς τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

3. ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1828

Αὐγούστου 1

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 430, ἀριθ. 2) σὲ δίφυλλο χαρτί, διαστάσεων 0,210×0,253 μ. Τὸ κείμενο εἶναι γραμμένο στὶς τρεῖς πρῶτες σελίδες καὶ φέρει στὴν πρώτη σελίδα ἐπάνω ἀριστερὰ τὴ σφραγί-

1. Γιά τοὺς Μακεδόνες ἀγωνιστὲς Κων. Δουμπιώτη, Μπίνο, Λιακόπουλο καὶ Ἀποστολάρα, καὶ γιὰ τὴ δράση τους κατὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821 βλ. Β α σ δ ρ α β έ λ λ η, Οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, *passim*. Εἰδικώτερα γιὰ τὸν Δουμπιώτη βλ. Ἰ ω ά ν ν ο υ Σ ω τ. Ν ο τ ά ρ η, Δουμπιώτες. Μιά ἱστορικὴ οἰκογένεια τῆς Μακεδονίας, «Μακεδονικὴ Ζωή» τεύχος 7 (Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 1966), σ. 22-23.

2. Ἡ ἐπιδρομὴ αὐτὴ τῶν πειρατῶν ἐναντίον τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἡ ὁποία, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴ γαλλικὴ σημείωσις τῆς Γραμματείας τοῦ Καποδίστρια, πρέπει νὰ ἔγινε μέσα στὸ 1827 («l'année passée»), δὲν μνημονεύεται, ὅσο ξέρω, ἀπὸ ἄλλες πηγές.

3. Στείον=ἀντιστοιχοῦν, ἰσοδυναμοῦν. Πιθανὸν ἀπὸ τὸ ρῆμα *στείλω*.

4. Στὸ χφ. *ἔχωντας*.

5. Στὸ χφ. *ὀσπητίου*.

6. Στὸ χφ. *εἶγω*.

δα τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους (βλ. καὶ εἰκ. 1). Στὴν τετάρτη σελίδα ὑπάρχει ἡ σημείωση τῆς Γραμματείας τοῦ Καποδίστρια: «7665, Ἁγίου Ὁρους Καλόγερον».

Περὶ ληψῆς:—Ἡ Ἱ. Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους εὐχαριστεῖ τὸν Καποδίστρια γιὰ μιὰ παρηγορητικὴ ἐπιστολὴ του καὶ τοῦ ἐκθέτει κατόπιν τὴ δεινὴ οἰκονομικὴ κατάσταση, στὴν ὁποία εἶχαν περιέλθει τὰ μοναστήρια τοῦ Ἀθῶ ἐξ αἰτίας τῶν μεγάλων δαπανῶν γιὰ τὴ μισθοτροφοδοσίᾳ τῆς τουρκικῆς φρουρᾶς, ποὺ εἶχε ἐγκατασταθῇ ἐκεῖ μετὰ τὴν ἀποτυχία τῆς ἐπανάστασης στὴν Χαλκιδική. Τὶς μεγάλες αὐτὲς δαπάνες τὶς ἀντιμετώπισε στὴν ἀρχὴ τὸ Ἅγιον Ὅρος τόσο ἀπὸ χρήματα ποὺ ὑπῆρχαν ἐκεῖ καὶ ἀπὸ ἱερὰ σκεύη ποὺ πουλήθηκαν ὅσο καὶ ἀπὸ ἐμβάσματα τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων τῶν Παραδουναβίων Ἡγεμονιῶν. Μετὰ τὴν ἐξάντληση ὁμῶς τῆς πρώτης πηγῆς καὶ τὸν ἀποκλεισμὸ τῆς δεύτερης, μὲ τὸ διορισμὸ στὴν Μολδοβλαχία ἰθαγενῶν ἡγεμόνων, ποὺ προσπαθοῦσαν νὰ κατακρατήσουν τὰ ἔσοδα τῶν ἀγιορειτικῶν κτημάτων, καὶ ἀργότερα μὲ τὴν κατάληψη τῶν Ἡγεμονιῶν τὴν ἄνοιξη τοῦ 1828 ἀπὸ τὰ ρωσικὰ στρατεύματα, ἡ Ἱ. Κοινότης παρακαλεῖ τὸν Καποδίστρια νὰ ἐνεργήσῃ ὥστε νὰ ἐπιστραφῇ ἀπὸ τοὺς «κληστάς» (πρόκειται γιὰ τὸν Δουμπιῶτῃ καὶ λοιποὺς καπεταναίους) ἕνα μέρος ἀπὸ τὰ χρήματα ποὺ ἄρπαξαν ἀπὸ τὸ Ὅρος κατὰ τὴν ἐπιδρομὴ των καὶ τὰ ὁποῖα ὑπολογίζονται σὲ 1.000.000 γρόσια. Ἄν αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν, ἡ Ἱ. Κοινότης ἱκετεύει τὸν Καποδίστρια νὰ βρῇ ὅποιονδῆποτε ἄλλον τρόπο, γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσῃ οἰκονομικὰ ἐπὶ ἕνα χρονικὸ διάστημα 5-6 μηνῶν. Ὡς ἐκπρόσωπό της ἡ Ἱ. Κοινότης στέλνει τὸν μοναχὸ Νικηφόρο, ποὺ θὰ ἀναπτύξῃ καὶ προφορικὰ τὰ αἰτήματά της στὸν Κυβερνήτη.

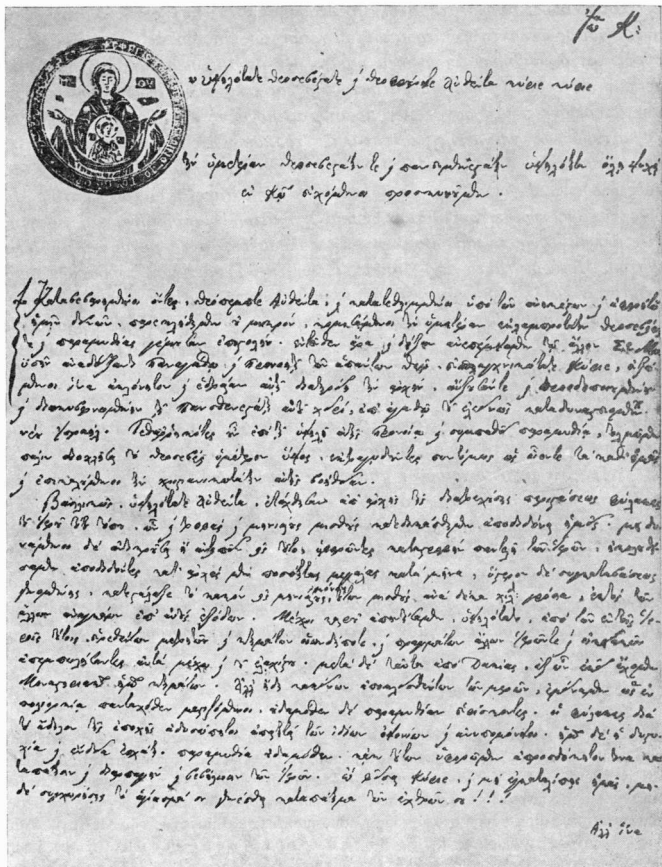
σ. 1

Ἱω(άννη) Κ(αποδίστρια)

Ὑψηλότετε, θεοσεβέστατε καὶ θεοφροῦντε Αἰθέντα κύριε κύριε.

Τὴν ὑμετέραν θεοσεβεστάτην τε καὶ πανευμενεστάτην Ὑψηλότητα ὅλην ψυχῇ ἐν Κ(υρίῳ) εὐχόμενοι προσκυνοῦμεν.

† Καταβεβαρημένοι ὄντες, θεόπεμπε Αἰθέντα, καὶ κατατεθλιμμένοι ὑπὸ τῶν ἀνηκέστων καὶ ἀφορήτων ἡμῖν δεινῶν, παρεκλήθημεν οὐ μικρόν, κομισάμενοι τὴν ὑμετέραν ἐκλαμπροτάτην θεοσεβείας καὶ παραμυθίας γέμουσαν ἐπιστολήν. Ἐντεῦθεν ἄρα καὶ δόξαν ἀνεπέμφαμεν τῷ ἄλλῳ Σὲ Μωϋσῆν ἀναδείξαντι παναγὰν καὶ προνοητῇ τῶν ἀπάντων Θεῷ, εὐσπλαχνικώτατε Κύριε, εὐξάμενοι ἵνα ἀκλόνητον καὶ ἐδραίαν αὐτῇ διατηρήσῃ τὴν ἀρχήν, αὔξουσάν τε καὶ προοδοποιουμένην, καὶ διακυβερνωμένην τῇ πανσθενεστάτῃ αὐτοῦ χερσὶ, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἔλεεινῶς καταδυναστευομένου νέου Ἰσραὴλ. Τεθαρόχκοτες οὖν ἐπὶ τῇ ὑψηλῇ αὐτῆς προνοίᾳ καὶ συμπαθεῖ παραμυθίᾳ τολμῶμεν πάλιν διοχλή-

Εἰκ. 1. Πανομοιότυπο τῆς πρώτης σελίδας τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 3 ἐγγράφου

σαι τὸ θεοσεβὲς ὑμέτερον ὕψος, ἐκτραγωδοῦντες συντόμως ὡς οἷόν τε τὰ καθ' ἡμῶς καὶ ἐπικαλούμενοι τὴν χριστιανικωτάτην αὐτῆς βοήθειαν.

Βασιλικῶς, ὑψηλότατε Αἰθέρτα, ἐτάχθησαν ἀπ' ἀρχῆς τῆς διατρεχούσης περιστάσεως φύλακες τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου, ὧν καὶ τροφὰς καὶ μηνιαίους μισθοὺς κατεδικάσθημεν ἀποδιδόναι ἡμεῖς. Μὴ δυνάμενοι δὲ ἀντικροῦσαι ἢ ἀντειπεῖν εἰς τοῦτο ὑφορῶντες καταστροφὴν παντελὴ τῶν Ἱερῶν, ἠκολουθήσαμεν ἀποδιδόντες κατ' ἀρχὰς μὲν ποσότητας μεγάλας κατὰ μήνα, ὅστρον δέ, συγκатаβάσεως γενομένης, κατεστάλαξε τὸ κακὸν εἰς μηνιαίους μόνον τούτων μισθοὺς ἀνὰ δέκα χιλ(ιάδες) γρόσια, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀναγκαίων ἐπ' αὐτοὺς ἐξόδων. Μέχρι καιροῦ ἀπηντήσαμεν, Ὑψηλότατε, ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς Ἱεροῖς τούτοις εὐρεθέντων μετρητῶν καὶ κτημάτων οἰωνδήποτε, καὶ πραγμάτων ἄλλων ἱερῶν τε καὶ οἰκιακῶν ἀπεμπολήσαντες¹ αὐτὰ μέχρι καὶ τοῦ ἐλαχίστου. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπὸ Λακίας, ἐξ ὧν ἐκεῖ ἔχομεν μοναστηριακῶν ἡμῶν κτημάτων. Ἄλλ' ἤδη κἀκεῖνων ἀποκλεισθέντων τῶν μερῶν, ἐμείναμεν ὡς ἐν πολιορκίᾳ πανταχόθεν μαστιζόμενοι, οὐδαμόθεν δὲ παραμυθίαν εὐρίσκοντες. Οἱ φύλακες διὰ τὸ ἀδελον τῆς ἐποχῆς ἀδυσώπητοι ἀπαιτῆται τῶν ἰδίων ὀψωνίων² καὶ ἀνυπομόνητοι, ἡμῶν δὲ ἡ δυστυχία καὶ ἔνδεια ἐσχάτη. Παραμυθία οὐδαμόθεν. Κἂν τούτων ὑφορῶμεν ἀπροσδόκητόν τινα καταπάτησιν καὶ διαρπαγὴν καὶ βεβήλωσιν τῶν Ἱερῶν³. Ὡ φείσαι Κύριε, καὶ μὴ ἐγκαταλίπῃς ἡμᾶς, μηδὲ συγχωρήσῃς τὸ ἁγίασμά σου γενέσθαι καταπάτημα τῶν ἐχθρῶν σου!!!

σ. 2

Ἄλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ τοιοῦτον φθάσωμεν ἀπενκαταίον, ἔγνωμεν προσδραμεῖν πρὸς τὴν ὑμετέραν θεοσεβεστάτην καὶ συμπαθεστάτην Ὑψηλότητα, ἐξαιτούμενοι τὴν χριστιανικωτάτην αὐτῆς βοήθειαν. Τολμῶμεν προθεῖναι καὶ τινα τρόπον, οὐ νομοθετοῦντες ἀλλὰ γνωμοδοτοῦντες, εὐρετῆς δὲ λογισμοῦ ἢ ἀνάγκῃ ὃν ἐὰν ἐπινεύσῃ ἵνα διενεργήσῃ ἡ χριστομίμητος αὐτῆς δικαιοσύνη, ἐκ τούτου ἐξάγεται, νομίζομεν, βοήθειά τις πρὸς τὸν ἱερὸν τούτον τόπον, καὶ ἀπολύτρωσις ἐπὶ πολὺ χρόνον διάστημα ἀπὸ τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου. Ἔστι δὲ οὗτος:

1. Στὸ χφ. ἀπεμπαλήσαντες.

2. Στὸ χφ. ὀψωνίων.

3. Πολλὲς πληροφορίες σχετικὲς μὲ τὴν κατάστασιν στὸ Ἅγιον Ὅρος μετὰ τὴν ἀποτυχία τῆς ἐξέγερσης, τῆς βιαιοπραγίας τῆς τουρκικῆς φρουρᾶς, πού ἐγκαταστάθηκε ἐκεῖ καὶ παρέμεινε ὡς τὴν Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ (13 Ἀπριλίου) τοῦ 1830, τῆς οἰκονομικῆς ἐπιβαρύνσεως καὶ τῆς παντοειδῆς καταπιέσεως, κ.λ. τῶν Ἀγιορειτῶν ἀπὸ διάφορους Τούρκους ἀξιωματοῦχους, βρίσκουμε στὰ ἔγγραφα πού δημοσίευσε ὁ μοναχὸς τῆς Μεγίστης Λαύρας Ἀλέξανδρος Λαζαρίδης· βλ. Γ. Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου (Λαζαρίδου), Ἐγγραφα Ἁγίου Ὁρους τῆς μεγάλῃς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως, 1821-1832, τ. Α', Ἀθῆναι 1966, passim. Βλ. ἐπίσης καὶ Ἰωάννου Μαμαλάκη, Τὰ μαρτύρια τῶν Ἀγιορειτῶν ἐπὶ Μεχμέτ Ἐμῖν Ἀβδουλάχ πασᾶ, 1822-1823, «Δελτίον Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας», τ. 17 (Ἀθῆναι 1964), σ. 39-153. Πρβλ. καὶ Σμυρνάκη, Ἅγιον Ὅρος, σ. 179-181, 183-184.

Οἱ εἰς τοσαῦτα ἔτη ὥς ἄλλοι Μαδιανῖται¹ καταθλίψαντες τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον λησταί, οἱ καὶ χεῖρονα τῶν ἀλλοφύλων διαπραξάμενοι δεινά, καὶ μείζονα ζημίαν καὶ ἀφανισμόν καὶ ἐρήμωσιν ἐπενεργόντες, διὰ τοῦ ληστρικοῦ ἐκείνου καὶ τυραννικοῦ τρόπου ἔλαβον ἀπὸ τοῦ δυστυχοῦς Ἀγίου Ὅρους μόνον εἰς μετρητὰ ἐπέκεινα ἐνὸς μιλιονίου γρόσια, ὥς ἐκ τοῦ προχείρου δύναται τις παραστήσαι, ἐκτὸς τῶν εἰς πράγματα διάφορα, ὅταν καθ' ἡμετέραν δυστυχίαν εἰς χεῖρας αὐτῶν ἐνέπεσεν. Ἐκ τούτων ἐὰν τὸ θεοσεβὲς αὐτῆς ὕψος εὐδοκίῃ ἵνα ἐπιστρέψωσιν ἡμῖν οἱ ἀδικηταὶ οὗτοι καὶ ἐρημωταὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου μόνον τὸ δεκατημόριον κἄν, τοῦτο μεγάλη εὐεργεσία ἔσται πρὸς τὰ ἱερὰ μὲν ἀλλὰ δυστυχῇ ταῦτα Καταγώγια, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου διάσωσις αὐτῶν πρὸς τὸ παρόν, ἕως ἴδωμεν τί ἔσται ἡμῖν ἐπ' ἐσχάτων. Εἴη δὲ ἐπ' ἀγαθῷ, ὥς ἐλπίζομεν, καὶ ἀδιαλείπτως εὐχόμεθα. Τοῦτο ἡ κατεπείγουσα ἡμῶν τό γε νῦν ἔχον ἀνάγκη, ἡ ἄλλως ἀδιόρθωτος καὶ ἀναπάντητος, εἰ μὴ προκαταλάβῃ ἡμᾶς μετὰ Θεὸν ἡ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας ἀντίληψις καὶ βοήθεια. Διόπερ δεόμεθα καὶ ἱκετεύομεν ἵνα προκαταλάβῃ ἡμᾶς ἡ τοῦτω, ἡ ἄλλῳ τῷ τρόπῳ ἱκανήν τινα χρηματικὴν βοήθειαν, ὥστε διασωθῆναι τὰ ἱερὰ ταῦτα Καταγώγια δι' αὐτῆς εἰς πεντάμηνον ἢ ἑξάμηνον διάστημα. Ἄλλως δὲ ὁ κίνδυνος πρὸ ποδῶν, ὁ δ' ἀπαλλάξων οὐδεὶς, εἰ μὴ τὸ φιλόχριστον καὶ εὐσυμπάθητον αὐτῆς ὕψος. Ἐπιτηδὲς ἀποστελλόμεν πρὸς τὸ πανευμενέστατον ὑμέτερον ὕψος καὶ τὸν παρόντα ἀδελφὸν Νικηφόρον, ἄνδρα εἰδήμονα πάσης τῆς τοπικῆς ἡμῶν καταστάσεως καὶ ἀθλιότητος, καθικετεύοντες ἵνα εὐδοκίῃ ἀκούσαι τῶν παρ' αὐτοῦ λεγομένων, καὶ σαφέστερον μαθοῦσα τὰ καθ' ἡμᾶς ἐπινεύσῃ εἰς τὴν πρὸς τὰ ἱερὰ ταῦτα ἀναγκαίαν καὶ σωτηριώδη βοήθειαν, δι' ἣν ὁ μισθὸς ἀποκείσεται αὐτῇ ἀπειροπλάσιος παρὰ τῷ μισθαποδότῃ Θεῷ ἔν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ὥς ἀδιαλείπτως ἐπενυχόμενοι μένομεν.

σ. 3

1828: Αὐγούστου 1:

Τῆς ὑμετέρας πανευμενεστάτης καὶ θεοσεβεστάτης Ὑψηλότητος
θερμοὶ καὶ διάπυροι πρὸς Θεὸν ἰκέται
† Ἀπαντες οἱ ἐν τῇ Ἱερᾷ Κοινῇ τοῦ Ἀγίου Ὅρους Συνάξει ἐκ τῶν εἰκοσι
Ἱερῶν Μοναστηρίων Προϊστάμενοι.

4. ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ
ΠΡΟΝ ΤΗΝ ΙΕΡΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

1828

Σεπτεμβρίου 20

Σχέδιο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 430, ἀριθ. 3). Τὸ ἔγγραφο εἶναι γραμμένον στὶς δύο πρῶτες σελίδες διφυλλοῦ χαρτιοῦ, διαστάσεων 0,243 ×

1. Γιά τοὺς Μαδιανῖτες καὶ τὴ διαμάχη τοὺς μὲ τοὺς Ἰσραηλίτες βλ. σχετικὸ ἄρθρο στὴν «Θρησκευτικὴν καὶ Ἠθικὴν Ἑγκυκλοπαίδειαν», τ. 8 (1966) στήλῃ 462-463.

0,362 μ., καὶ ἀποτελεῖ ἀπάντηση στὸ ὑπ' ἀριθμ. 2 ἔγγραφο τοῦ ἴδιου φακέλλου, ποὺ δημοσιεύουμε ἀμέσως παραπάνω.

Π ε ρ ί λ η ψ η:—Ὁ Ἰωάν. Καποδίστριας ἀπαντᾷ στὸ ἀπὸ 1ης Αὐγούστου 1828 γράμμα τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, ποὺ τοῦ παρέδωσε ὁ μοναχὸς Νικηφόρος, καὶ δηλώνει ὅτι λυπᾶται πολὺ ποὺ ἡ κατάσταση τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν δὲν τοῦ ἐπιτρέπει τὴ χρηματικὴ ἐνίσχυση τῶν μοναστηριῶν τοῦ Ἀθῶ. Γι' αὐτὸ τοὺς προσφέρει ἀπὸ δικά του χρήματα μιὰ ποσότητα, ποὺ δὲν δηλώνεται στὸ σχέδιο τοῦ ἐγγράφου. Σχετικὰ μὲ τὸ ζήτημα τῆς λεηλασίας τῶν τοὺς πληροφορεῖ ὅτι ἡ ὑπόθεση αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ τελειώσῃ εὐκόλα καὶ ὅτι ὁ Δουμπιώτης, κατὰ τοῦ ὁποίου καταφέρονται οἱ Ἀγιορεῖτες, εἶναι ἤδη στὴ φυλακὴ καὶ ἐναντίον του ὑπάρχουν καὶ καταγγελίες ξένων πρέσβων γιὰ πειρατεία σὲ βάρος πολλῶν πλοίων τῶν χωρῶν τους. Τέλος ὁ Κυβερνήτης ὑπόσχεται ὅτι θὰ ἔχῃ πάντοτε ὑπ' ὄψη του καὶ τὸ αἶτημα τῆς Ἱ. Κοινότητος γιὰ ἀποζημίωση.

σ. 1 τῇ 20 Σεπτεμβρί(ον) 1828

Πρὸς τοὺς ἐν τῷ Ἀγίῳ Ὄρει πανοσιωτάτους καθηγουμένους καὶ λοιποὺς πατέρας. Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος.

Πρὸ ὀλίγον ἔλαβον παρὰ τοῦ παρ' ὧμων ἀπεσταλμένου μοναχοῦ κυρίου Νικηφόρου τὴν τῆς ὑμετέρας σεβασμίας Κοινότητος ἐπιστολὴν σημειωμένην τῇ 1 τοῦ παρελθόντος. Μετὰ βαθυτάτης λύπης ἀνέγνων τὰ ἐν αὐτῇ γραφόμενα καὶ εἶδον τὴν δεινὴν τοῦ ἱεροῦ τόπου ἐκείνου κατάστασιν καὶ τὰς πολλὰς ἃς ὑποφέρετε κακονχίας¹, θλίβομαι δὲ ἔτι μᾶλλον μὴ δυνάμενος κατὰ τὸ παρὸν νὰ ἐπιφέρω εἰς ἃ ὑπόκεισθαι κακὰ τὴν κατάλληλον θεραπείαν. Πρέπει νὰ πιστεύσῃτε ὅτι καὶ ἡ τῆς ἐδῶ Κυβερνήσεως περίστασις δὲν εἶναι ὀλιγώτερον² δεινὴ καὶ ὅτι δυσκόλως ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἡμπορεῖ³ νὰ δοθῇ⁴ εἰς τὴν ὑμετέραν Κοινότητα ἡ ζητημένη ἐξοικονόμησις. Δεχθῆτε λοιπὸν εὐμενῶς τὰ ἐξ ἰδίων μου προσφερόμενα κατὰ τὸ παρὸν γρόσια X, τὰ ὁποῖα ἐμετρήθησαν τοῦ κυρίου Νικηφόρου καὶ παρ' αὐτοῦ λαμβάνετε. Δι' ὅσα δὲ ἀναφέρετε διὰ τοὺς ληστάς, δικαίαν κατὰ πάντα κρίνω τὴν αἰτησίαν σας, ὅμως ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἐξεταχθῇ καὶ νὰ λάβῃ τέλος μὲ πολλὴν ἐνδολίαν. Ἐχομεν ἐν φυλακῇ τὸν Κώσταν Τουμπιώτη ὅστις ὄχι μόνον τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐλεγάτῃσε, ἀλλὰ καὶ πολλὰ πλοῖα μεγάλων βασιλέων, διὰ τὰ ὁποῖα οἱ αὐτῶν πρέσβεις παρ' ἡμέραν ζητοῦν

1. Στὸ χφ. κακονχίας.

2. Στὸ χφ. ὀλιγότερον.

3. Στὸ χφ. εἰμπορεῖ.

4. Στὸ χφ. δοθῇ.

τὴν ἀποζημίωσιν¹. Βεβαιωθῆτε λοιπὸν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ τὴν ζημίαν ἣν ὑποφέρετε καὶ τὴν αἰτησίαν σας.

Ἐπιποθὼν πρὸ πάντων τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν καὶ ὁδηγίαν εἰς πᾶσαν μου πρᾶξιν ζητῶ θερμῶς ἐπὶ τοῦτο τὴν τῶν ὑμετέρων εὐχῶν καὶ δεήσεων συνδρομήν.

σ. 2

Μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαβείας μένω.

5. ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1829

Μαρτίου 9

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 18), γραμμένο στὴν πρώτη σελίδα δίφυλλον χαρτιοῦ, διαστάσεων 0,215×0,318 μ. Ἐπάνω ἀριστερὰ φέρει τὴν σφραγίδα τῆς Ἱ. Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους. Στὴν τελευταία σελίδα ὑπάρχει ἡ ἐξῆς σημείωσις τῆς Γραμματείας τοῦ Καποδίστρια: «*Καλογήρων τοῦ Ὁρους*».

Περὶ λ η ψ η:—Ἡ Ἱ. Κοινότης τοῦ Ἀγίου Ὁρους γράφει πρὸς τὸν Κυβερνήτη Καποδίστρια καὶ τὸν εὐχαριστεῖ γιὰ τὴν παρηγορητικὴ ἐπιστολὴν του (βλ. ἔγγραφο ἀριθ. 4) καὶ τὰ 5.000 γρόσια ποῦ ἔστειλε γιὰ ἐνίσχυσι τῶν μοναστηριῶν τοῦ Ἀθω. Τοῦ ζητοῦν συγγνώμην ποῦ γίνονται ἐνοχλητικοὶ μὲ τίς συνεχεῖς ἐκκλήσεις των καὶ τὸν βεβαιώνουν ὅτι μετὰ ἀπὸ τὸν Θεὸ σὲ αὐτὸν μόνο στηρίζουν τίς ἐλπίδες των.

Τὴν ὑμέτεραν θεοσεβεστάτην καὶ θεόπεμπτον² Ὑψηλότητα ταπεινῶς προσκυνούμεν, ἐκ ψυχῆς ἐρχόμενοι τὰ σωτήρια.

† Ὅσον μεγάλα καὶ δύσκολα εἶναι τὰ ὁποῖα ἐπίκεινται εἰς ἡμᾶς δεινά, τοσοῦτον ἐξ ἐναντίας μεγάλως παρηγορήθημεν ἐκ τῆς πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς Κοινότητι πανεκλάμπρου ὑμέτερας ἐπιστολῆς, δι' ἣν ἐνδείκνυται πρὸς ἡμᾶς εὐνοϊκὴν πρόνοιαν.

1. Τὸ 1828 ἑλληνικὸς στόλος ὑπὸ τὸν ναύαρχο Ἀνδρέα Μιαοῦλη ξεκαθάρισε τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου ἀπὸ τίς πειρατικὰς φωλιὰς, ἐνὸς ταυτόχρονα ἀγγλικά καὶ γαλλικά πλοῖα κατέστρεψαν μιὰ ἄλλην ἐστία πειρατῶν στὴν Γραμβούσα τῆς Κρήτης. Τὸν Φεβρουάριον τοῦ ἔτους αὐτοῦ ὁ Μιαοῦλης κατέλαβε τίς Β. Σποράδες καὶ πρώτη τὴν Σκόπελο, ὅπου εἶχαν συγκεντρωθῇ οἱ περισσότεροι Ὀλύμπιοι πρόσφυγες ποῦ εἶχαν μεταβληθῇ σὲ πειρατὲς, αἰχμαλώτισε 80 περίπου πλοῖαρια καὶ συνέλαβε ὅλους τοὺς πειρατὰς ποῦ τοὺς μετέφερε στὴν Ἑλευσίνα. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς κατατάχτηκαν στὶς χιλιαρχίες ποῦ ὀργάνωνε τότε ὁ Καποδίστριας (βλ. Β α κ α λ ο π ο ὑ λ ο υ, Πρόσφυγες, σ. 106-108, ὅπου καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία).

2. Στὸ χφ. θεόπεπτον.

Ἐδέχθημεν καὶ τὴν ἣν πρὸς ἡμᾶς ἐπεδαφιλεύσατο θεοφιλῇ βοήθειαν τῶν πέντε χιλιάδων γροσίων, ἅπερ πεποιθᾶμεν ὅτι πρὸ ἡμῶν προσεδέξατο ὁ ἀπειράγαθος Θεὸς ὡς θυμίαμα εὐπρόσδεκτον. Διόπερ ἡμεῖς εὐγνωμονοῦντες πρὸς τὴν ὑμετέραν φιλάγαθον καὶ φιλανθρωποτάτην Ὑψηλότητα, ἐπεκτείνουμεν τὰς πρὸς Θεὸν ταπεινὰς ἡμῶν δεήσεις, ἀδιαλείπτως ἐχόμενοι ὅπως αἴσια καὶ κατὰ θυμὸν καὶ σωτήρια ἀναδείξῃ πάντα τὰ ὑμέτερα ἐπιχειρήματα.

Τολμηροὶ καὶ ὀχληροὶ γινόμεθα, ὑψηλότατε Αἰθέρτα, ἀλλ' ἡ ἀνάγκη κατεπείγουσα καθυποχρεοῖ ἡμᾶς βαίνειν καὶ ὑπὲρ τὰ ὅρια. Δι' ὅπερ ἐξαιτούμενοι τὴν εὐσυνπάθητον αὐτῆς συμπάθειαν, παρακαλοῦντες θερμῶς ἵνα ἐπιβλέψασα ἐπὶ τὴν κάκωσιν ἡμῶν δόσῃ ἡμῖν χεῖρα βοηθείας εἰς ἀπαρισμὸν τῶν ὧν διὰ τῶν ὀλοσφραγίστων ταπεινῶν ἱκεσιῶν ἀναφέρομεν¹, ὅτι εἰς Σὲ μετὰ Θεὸν πεποιθᾶμεν, ἀπεκδεχόμενοι τὴν σωτηρίαν τῶν Ἱερῶν τούτων, θεοσεβέστατε Κυβερνήτα. Εἰς τοῦτο γε ἐλήλυθας, ἵνα παραμυθίαν οἱ δυστηχεῖς εὕρωσι.

1829: Μαρτίου 9:

τῆς ὑμετέρας θεοσεβεστάτης Ὑψηλότητος

ἱκέται πρὸς Θεὸν διάπυροι

† Ἀπαντες οἱ ἐν τῇ Ἱερᾷ Κοινῇ τοῦ Ἀγίου Ὁρους Συναΐξε ἐκ τῶν εἰκοσι Ἱερῶν Μοναστηρίων Προϋστάμενοι.

6. ΟΛΟΣΦΡΑΓΙΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1829

Μαρτίου 9

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 7), γραμμένο στὴν πρώτη σελίδα μονόφυλλου χαρτιοῦ διαστάσεων 0,318 × 0,438 μ. Τὸ ἔγγραφο φέρει στὶς τρεῖς πλευρὰς τοῦ κειμένου (δεξιὰ, ἀριστερά καὶ κάτω) τὶς σφραγίδες τῶν 20 μοναστηριῶν τοῦ Ἁθῶ κατὰ τὴν ἐξῆς σειρὰ: στὴν δεξιὰ πλευρά, ἀπὸ πάνω πρὸς τὰ κάτω, εἶναι οἱ σφραγίδες τῶν μονῶν Βατοπεδίου, Χιλανδαρίου, Κουτλουμουσίου, Ξηροποτάμου, Δοχειαρίου, Φιλοθέου, Σίμωνος Πέτρας καὶ Σταυρονικήτα· στὴν ἀριστερὴ πλευρά, κατὰ τὴν ἴδια φορὰ, οἱ σφραγίδες τῆς Μεγίστης Λαύρας, Ἰβήρων, Διονυσίου, Παντοκράτορος, Ζωγράφου, Καρακάλλου, Ἀγίου Παύλου καὶ Ξενοφώντος· στὸ κάτω μέρος τοῦ κειμένου, ὀριζοντίως, βρίσκονται οἱ σφραγίδες τῶν μονῶν Γρηγορίου, Ἑσφιγμένου, Ρωσικοῦ (Παντελεήμονος) καὶ Κωνσταντινίου (βλ. εἰκ. 2 καὶ 3).

Π ε ρ ί λ η ψ η:—Μὲ τὸ ὀλοσφράγιστο αὐτὸ γράμμα τῆς ἡ Ἱ. Κοινότητος

1. Βλ. τὸ ἔγγραφο ποὺ δημοσιεύουμε ἀμέσως παρακάτω (ἀριθ. 6). Ἄλλο ὀλοσφράγιστο γράμμα τῆς Ἱ. Κοινότητος δὲν βρέθηκε στὸν σχετικὸ φάκελο τοῦ Ἀρχείου Καποδίστρια.

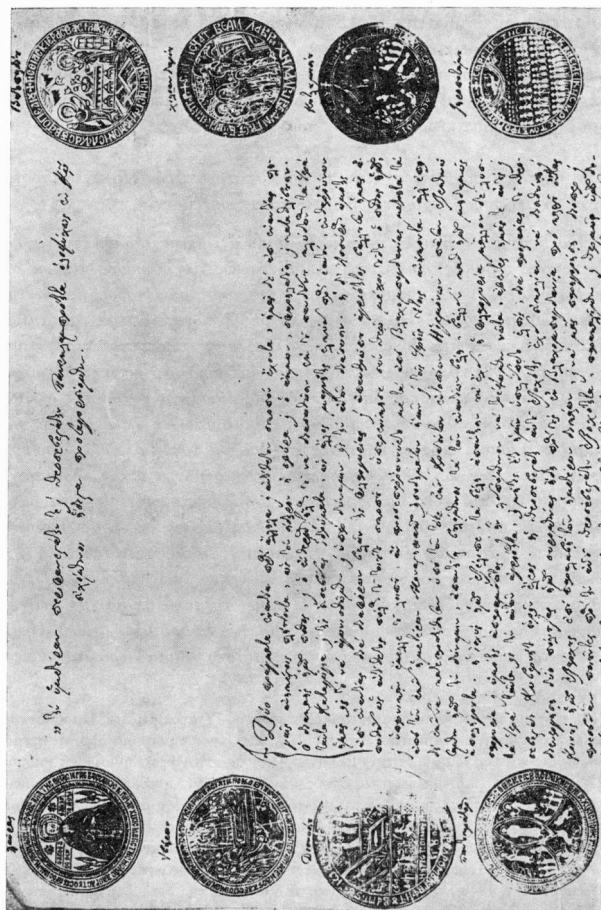

τοῦ Ἀγίου Ὁρους παρακαλεῖ τὸν Κυβερνήτη νὰ φροντίσῃ μὲ κάθε τρόπο νὰ προεξοφληθοῦν δυὸ συναλλαγματικές της ἐπ' ὀνόματι τῶν ἐξάρχων της, οἱ ὅποιοι εἶχαν σταλῇ στὴν Μολδοβλαχία γιὰ νὰ εἰσπράξουν τὰ εἰσοδήματα τῶν ἐκεῖ ἀγιορειτικῶν κτημάτων. "Αν ἡ προεξόφληση τῶν συναλλαγματικῶν δὲν εἶναι δυνατὴ, οἱ Ἀγιορεῖτες ἰκετεύουν τὸν Καποδίστρια νὰ τοὺς ἐξασφαλίσῃ τουλάχιστον κάποιο δάνειο, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἱκανοποιήσουν τὶς χρηματικὰς ἀπαιτήσεις τῶν κατακτητῶν.

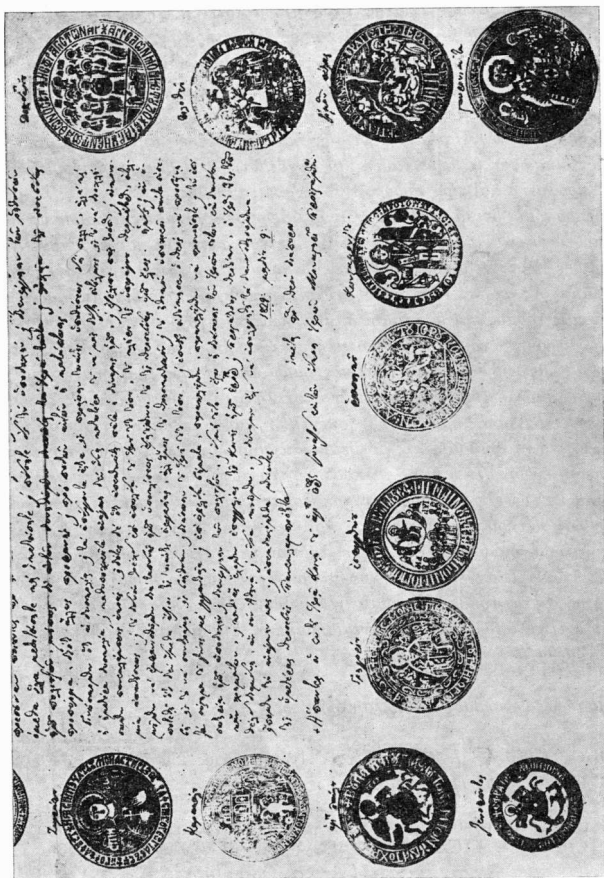
Τὴν ὑμετέραν περιφανεστάτην τε καὶ θεοσεβεστάτην Πανεκλαμπρότητα ὁλοφύχως ἐν Κ(υρί)ῳ εὐχόμενοι ἥδιστα προσαγορεύομεν.

† Δύο πράγματα ἐναντία πρὸς ἄλληλα καὶ ἀντίθετον σκοπὸν ἔχοντα, ἡμᾶς δὲ ἀπ' ἐναντίας πληγαῖς ἀνηκέστοις πλήττοντα, ὡς τὸν σίδηρον ἢ σφύρα καὶ ὁ ἄκμων σφουρηλατοῦσι καὶ καταθλίβουσιν· ὁ διακαὴς ἡμῶν πόθος, καὶ ὁ ἐνθερμος ζῆλος τοῦ νὰ διασωθῶσιν ἐκ τοῦ πανδείνου κλύδωνος τὰ ἱερὰ ταῦτα Καταγώγια καὶ τῆς εὐσεβείας Ἱδρύματα, ὡς ἄλλος μαγνήτης ἐλκύνει πρὸς ἑαυτὸν, ἐνθαυρόνων ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ ἀγωνισθῶμεν καὶ ὑπὲρ δυνάμιν εἰς τὴν αὐτῶν διάσωσιν, ἡ δ' Ἀσσύριος ὁμότης ἀπ' ἐναντίας διὰ διαφορῶν βελῶν τῆς φιλαργυρίας καὶ ἀπανθρώπου ἀγριότητος βάλλουσα ἡμᾶς ἄπωθεν ὡς ἀντίθετος πόλος τοῦ τοιοῦτου σκοποῦ. Ὑπερνίκησε σὺν Θεῷ μέχρι τοῦδε ὁ πόθος ἡμῶν, καὶ ὑπερникᾶν ἐμελλε τοῦ λοιποῦ, ἂν προσεπερῶνυντο μὲ τὰ ἀπὸ Βλαχομπογδανίας μετρητὰ τὰ ἀπὸ τῶν ἐκεῖ ἡμετέρων μοναστηριακῶν εἰσοδημάτων ἡμῖν καὶ τοῖς Ἱεροῖς τούτοις ἀνήκοντα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκεῖνα κατεκρατήθησαν ὑπὸ τῶν τότε ἐκεῖ κρατούντων ἐντοπίων Ἑγεμόνων¹, πᾶσαν ἐξεκένωσαμεν ἡμῶν τὴν δυνάμιν, ἀπαντῆσαι βουλόμενοι τὰ τῶν ἐναντίων βέλη, βάλλειν καθ' ἡμῶν μηδამῶς ἀπολίγοντα. Ἡ ἰσχὺς ἡμῶν ἐξέλιπε, τὰ βέλη ἀπάντησιν οὐκ ἔχει, ἡ φιλαργυρία, μᾶλλον δὲ λυσσαργυρία καὶ ὁμότης ἀπαραιμείωτος. Καὶ ἦν λειπόμενον νὰ τρέψωμεν νῶτα, ἀφέντες ἡμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ Ἱερὰ ταῦτα εἰς τὴν

1. Μὲ τὴν ἀποτυχία τοῦ κινήματος τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντη στὶς Παραδουνάβιες Ἑγεμονίες λήγει καὶ ἡ Φαναριωτικὴ ἐποχὴ (1711-1821), κατὰ τὴν ὁποία ὅλοι οἱ ἡγεμόνες τῆς Μολδαβίας καὶ τῆς Βλαχίας ἦταν Ἕλληνες ἢ τουλάχιστον ἐξελληνισμένοι Ρουμάνοι. Ἡ Πύλη, μὴν ἔχοντας πιά ἐμπιστοσύνην στοὺς Φαναριώτες Ἕλληνες, ἐξ αἰτίας τῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς στάσεως τοῦ ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας Μιχαὴλ Σούτσου πού εἶχε ταχθῇ μὲ τὸ μέρος τοῦ Ὑψηλάντη, διόρισε στὶς 21 Ἰουνίου τοῦ 1822 νέους ἰθαγενεῖς ἡγεμόνες, τὸν Ἰωάννη Ἀλεξάνδρου Στοούρτζα (Sturza) στὴν Μολδαβία καὶ τὸν Γρηγόριο Γκίκα (Ghica) στὴν Βλαχία (βλ. πρόχειρα Μ. Θ. Λάσκαρι, Τὸ Ἀνατολικὸν Ζήτημα 1800-1923, Θεσσαλονίκη 1948, σ. 137-138). Κατὰ τὸ διάστημα τῆς διακυβερνήσεώς των, πού διεκόπη ἀπὸ τὸν ρωσοτουρκικὸ πόλεμον καὶ τὴν κατάληψιν τῶν Ἑγεμονιῶν ἀπὸ τοὺς Ρώσους στὰ 1828, οἱ νέοι αὗτοι ἡγεμόνες κατακρατοῦσαν τὰ ἔσοδα τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων τοῦ Ἄθω στὴν Μολδοβλαχία. Τὴν τακτικὴν τοὺς τὴν ἐνέκρινε καὶ ἡ Πύλη, πού θεωροῦσε τοὺς Ἀγιορεῖτες ἐνόχους γιὰ τὴ συμμετοχὴν τοὺς στὴν ἐπανάστασιν τῆς Χαλκιδικῆς

Εικ. 2. Πανομοίωτο τοῦ ἐπ' ἀσθμ. 6 ἐγγράφον (ἀνω μέρος σελίδας)

Εἰκ. 3. Πανομοίωτο τοῦ ἐπ' ἀριθμ. 6 ἐγγράφου (κἄτω μέρος σελίδας)

αὐτῶν ἀγριότητα, εἰ μὴ τις ἔτι ἡμῖν ὑπελείπετο ἐλπίς, διὰ προστασίας τοῦ θεοσεβεστάτου Κυβερνήτου εὐρεῖν ἔλεος. Ἡ θεοσεβεστάτη αὐτοῦ Ἐξοχότης ἔχει ἐνκολλῆσαι τὴν διευθύνειν καὶ διενεργήσῃ δύο πόλιτζας¹ ἡμῶν συρομένας ἤδη πρὸς τοὺς ἐν Βλαχομπογδανίᾳ πρὸ καιροῦ ὄντας κοινὸς ἡμῶν ἐξάρχους ἐπὶ παραλαβῇ τῶν ἡμετέρων δικαίων, καὶ τὰ μᾶς παρηγορήσῃ. Διόπερ καὶ προσβίαν ποιοῦντες πρὸς τὴν αὐτοῦ θεοσεβεστάτην Ἐξοχότητα, παρακαλοῦμεν καὶ θερμῶς ὑμῶν δεόμεθα ἵνα μεσιτεύσῃτε καὶ ἱκετεύσῃτε καὶ πείσῃτε εἰς τὴν ὑποδοχὴν καὶ διενέργειαν τῶν ῥηθειςῶν ἡμῶν πολιτῶν, μήπως δι' αὐτῶν δυνηθῶμεν διασῶσαι τὰ ἱερὰ ταῦτα καὶ ἀρχαῖα τῆς εὐσεβείας προπύργια, διότι ἄλλως προφανῆς καὶ πρὸ ποδῶν αὐτῶν ἢ κατὰπτωσις.

Γινώσκουμεν ὅτι αἱ δυσκολαὶ καὶ τὰ ἀπείργοντα αἰτία εἰς περραίωσιν τοιαύτης ὑποθέσεως εἰσι πολλά, ἀλλὰ καὶ ἡ ἡμετέρα δυσκολία καὶ καθυποχρεοῦσα ἀνάγκη δὲν εἶναι κατωτέρα τοῦ τὰ μᾶς δείξῃ ἐντόλμους εἰς τὸ τὰ διοχλήσωμεν πανεκλάμπρους ἀκοάς. Εἰδότες δὲ ὅτι ἀπενεκρώθη πᾶσα ἡ δύναμις ἡμῶν, καὶ ἐξέλειπε πᾶς τρόπος καὶ οἰκονομία ἀπαντήσεως, καὶ τὸ δεινὸν τρέχει ἐπ' ἀπολείᾳ τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου, τοῦ κλήρον τῆς ὑπεράγνου Θεομότητος, ἐντολμοῦμεν τὰ ἐμφανισθῶμεν διὰ ταπεινῆς ἡμῶν ὑποκλίσεως ἐξαιτούμενοι τὸ τῆς θεοσεβείας ὑμῶν ἔλεος. Ἡμεῖς καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι δὲν εἴμεθα ἄξιοι τῆς τοιαύτης εὐεργεσίας, ἀλλ' ὅμως τὸ θρησκευτικὸν καὶ τὸ ἠθικὸν ὑποχρεοῖ πάντα εὐσεβῇ εἰς τὸ τὰ συνδράμῃ εἰς βοήθειαν καὶ διάσωσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου. Καὶ ἐπειδὴ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς τὰ προβαίνειν τὸ σύστημα τοῦ Γένους μὲ γιγαντιαῖα καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ βήματα, παρακαλοῦμεν, παρακαλοῦμεν τὰ προνοήσῃτε καὶ τὴν ἐπὶ σωτηρίᾳ ἡμῶν ὑποδοχὴν καὶ διενέργειαν τῶν πολιτῶν. Καὶ εἰ μὴ τοῦτο, ἔστω ἡ διάσωσις τῶν Ἱερῶν τούτων ἐκ δανείων καὶ χρημάτων, καὶ καθ' ὅς ἔχομεν ἐπαγγελίας τῆς κοινῆς ἡμῶν ἐφόρου, καὶ προστατίδος Θεοτόκου, ὁ ἱερός οὗτος τόπος θέλει διαμείνει, ἂν σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κινῶμεν, καὶ δύναμιν ἔχει τὰ ἀπολογηθῇ τὰ δανεισθόμενα. Εἴπομεν τὴν ἀνάγκην μας καὶ ἀπεκδεχόμεθα μένοντες.

1829: Μαρτίου 9

Τῆς ὑμετέρας θεοσεβοῦς Πανεκλαμπρότητος

ἰκέται πρὸς Θεὸν διάπυροι

† Ἀπαντες οἱ ἐν τῇ Ἱερᾷ Κοινῇ τοῦ Ἀγίου Ὁρους Συνάξει ἐκ τῶν εἴκοσι Ἱερῶν Μοναστηρίων Προϊστάμενοι.

7. ΑΙΤΗΣΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1829

Μαΐου 1

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 16). Τὸ κείμενο εἰ-

1. Πόλιτζα (ἰταλ. polizza): συναλλαγματική, γραμματίο.

ναί γραμμένο στήν πρώτη σελίδα μονόφυλλου χαρτιοῦ, διαστάσεων 0,220 × 0,325 μ.

Περὶ ληψῆς:—Τέσσαρες ἐκπρόσωποι τῶν Ἀγιορειτῶν, ὁ μοναχὸς Ἰάκωβος τῆς μονῆς Βατοπεδίου, ὁ ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος τῆς μονῆς Ἰβήρων, ὁ ἱεροδιάκονος Βενέδικτος τοῦ Ρωσικοῦ καὶ ὁ Χιλανδαρινὸς μοναχὸς Νικηφόρος, ζητοῦν ἀπὸ τὸν Κυβερνήτη Καποδίστρια νὰ τοὺς δεχτῇ σὲ ἀκρόαση γιὰ νὰ τοῦ παραδώσουν ἓνα ὁλοσφράγιστο γράμμα τῆς Ἱ. Κοινοτήτος τοῦ Ἀγίου Ὁρους (πρόκειται ἀσφαλῶς γιὰ τὸ ὁλοσφράγιστο ποὺ δημοσιεύουμε παραπάνω). Ἀπὸ τοὺς τέσσαρες αὐτοὺς μοναχοὺς οἱ τρεῖς βρίσκονταν ἤδη ὡς πρόσφυγες στὴ νότιο Ἑλλάδα, ἐνῶ ὁ τέταρτος εἶχε ἔλθει εἰδικὰ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἀπὸ τὸν Ἄθω.

Ἐξοχώτατε

Ἀνοικονόμητος ἀνάγκη ἐκ τῶν περιστάσεων ἠνάγκασε τοὺς ἁγίους Πατέρας τοῦ ἁγιωνύμου Ὁρους νὰ ἐνοχλήσωσι καὶ αὐθις τὴν θεοσεβεστάτην αὐτῆς Ἐξοχότητα δι' ὁλοσφραγίστου αὐτῶν γράμματος, γνωρίζοντες, ὅτι ἄλλοθεν ποθεν δὲν εἶναι δυνατὸν τοῦτο νὰ ἀπαντηθῇ, εἰ μὴ δι' αὐτῆς, διὰ τε τὴν περὶ ταῦτα ἔμφυτον συμπαθεστάτην τῆς διάθεσιν, καὶ βαθυτάτην φρόνησιν, καὶ διὰ τὸ ὅπερ θεόθεν ἐνεπιστεύθη κράτος. Εἰς τὴν ἐγγείρισιν¹ δὲ τούτου διώρισαν ἡμᾶς δι' ἑτέρου ὁλοσφραγίστου ἐντεῦθεν μὲν τὸν ἐκ τῆς τοῦ Βατοπεδίου ἱερᾶς μονῆς γέροντα Ἰάκωβον, τὸν ἐκ τῆς τῶν Ἰβήρων ἀρχιμανδριτῆν Κύριλλον, καὶ τὸν ἐκ τοῦ ῥωσικοῦ κοινοβίου Βενέδικτον ἱεροδιάκονον, ἐκεῖθεν δὲ τὸν ἐπίτιδες ἀποσταλέντα γέροντα Νικηφόρον ἐκ τῆς Χιλανδαρίου. Ὅθεν παρακαλοῦμεν θερμῶς νὰ κατανεύσῃ ἡ μακαρία τῆς ψυχῇ νὰ παρῇσιασθῶμεν ἐνώπιόν τῆς εἰς τὸ νὰ ἐγγειρίσωμεν τῇ αὐτῆς Ἐξοχότητι τὰ παρ' αὐτῶν ἡμῶν ἀποσταλέντα. Καὶ πεπεισμένοι τῇ αὐτῆς ἐμφύτῳ καλοκάγαθίᾳ, καὶ περὶ τὰ καλὰ αὐτοκινήτῳ ροπῇ, περιμένομεν νὰ μᾶς διορίσῃ τὴν ὥραν τῆς εὐκαίρου ἡμῶν ἐμφανίσεως πρὸς Αὐτήν.

αωκθ' φ : Μαῖου 1η

τῆς ὑμετέρας θεοσεβεστάτης Ἐξοχότητος

ταπεινοὶ δοῦλοι

Ἰάκωβος μοναχὸς Βατοπ(εδίου)
ἀρχιμαν(δριτῆς) Κύριλλος Ἰβηρίτης
Βενέδικτος ἱεροδ(ιάκονος) ῥώσσος
Νικηφόρος² Χιλανταρινός.

1. Στὸ χφ. ἐγγείρισιν.

2. Στὸ χφ. Νικηφόρος.

8. ΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΘΩ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1830

Ἰουνίου 18

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 6). Τὸ ἔγγραφο εἶναι γραμμμένο στὶς τρεῖς πρώτες σελίδες δίφυλλου χαρτιοῦ διαστάσεων 0,242×0,352 μ. καὶ φέρει ἐπάνω ἀριστερά στὴν πρώτη σελίδα τὴ σφραγίδα τῆς μονῆς τοῦ Ἀγίου Παύλου.

Π ε ρ ῖ λ η ψ η:—Οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς Ἀγίου Παύλου τοῦ Ἀθω γράφουν πρὸς τὸν Καποδίστρια καὶ τοῦ ζητοῦν νὰ διατάξῃ τοὺς Ὑδραίους νὰ ἐπιστρέψουν τὰ ἱερὰ κειμήλια καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ μοναστηριοῦ, ποὺ εἶχαν παραλάβει κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ἀγώνα, γιὰ νὰ τὰ φυλάξουν. Τὴν ἐπιστολὴ τῶν μοναχῶν τὴ συνοδεύουν, ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς μονῆς, ὁ προηγούμενος Ἀνανίας καὶ ὁ μοναχὸς Γεράσιμος, ποὺ φέρουν μαζί τους καὶ τὸν σχετικὸ κατάλογο τῶν κειμηλίων. Ὁ κατάλογος αὐτός, ποὺ τὸν εἶχε συντάξῃ ὁ ἀρχιμανδρίτης Ἀνθίμος, εἶχε ὑπογραφῇ καὶ σφραγιστῇ τότε ἀπὸ τοὺς Ὑδραίους. Οἱ μοναχοὶ τοῦ Ἀγίου Παύλου ἀναφέρουν ἀκόμη στὸν Καποδίστρια ὅτι ἔχουν πληροφορηθῇ πὼς οἱ Ὑδραῖοι καταχράστηκαν πολλὰ μοναστηριακὰ κειμήλια μὲ τὴ δικαιολογία ὅτι τὰ διέθεσαν γιὰ τὸν ἀγὼνα τοῦ Γένους. Ἡ δικαιολογία ὅμως αὐτὴ δὲν εὐσταθεῖ, κατὰ τὴ γνώμη τους, διότι τὸ Ἅγιον Ὅρος πρόσφερε τὸ μερίδιό του στὸν ἀγὼνα, καταβάλλοντας στὸ σουλτανικὸ ταμεῖο 2.000.000 γρόσια. Ἄν μάλιστα στὸ ποσὸ αὐτὸ προστεθοῦν καὶ οἱ λεηλασίες, καθὼς καὶ τὰ ἔξοδα τῆς συντηρήσεως τῆς τουρκικῆς φρουρᾶς τοῦ Ἀθω, ἡ δαπάνη τῶν μοναστηριῶν ἀνέρχεται σὲ 30-40.000.000 γρόσια περίπου, χωρὶς νὰ συνυπολογιστοῦν καὶ οἱ ζημιὲς ποὺ προκάλεσαν στὸ Ὅρος οἱ Ἕλληνες πειρατές. Τέλος ἡ μονὴ παρακαλεῖ τὸν Καποδίστρια νὰ φροντίσῃ νὰ μεταφρασθῇ στὰ ἑλληνικὰ ἓνα ρωσικὸ αὐτοκρατορικὸ χρυσόβουλλο, ποὺ βρίσκεται μέσα στὰ κειμήλιά της, καὶ νὰ τοὺς δοθῇ ἐπίσης ἓνα ἐπικυρωμένο ἀντίγραφο τοῦ ρωσικοῦ κειμένου. Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ θέλουν νὰ τὰ παρουσιάσουν στὸν πρεσβευτὴ τῆς Ρωσίας στὴν Κωνσταντινούπολη.

σ. 1

Πανεκλαμπρότατε καὶ θεοσεβέστατε Κύριε!

Τὴν ὑμετέραν θεοσεβεστάτην Πανεκλαμπρότητα ὀλοφύχως ἐν Κυρίῳ εὐχόμενοι ταπεινῶς προσκυνούμεν.

† Ἰκανὰς ἔχοντες τὰς πληροφορίας τῆς πρὸς ταύτην τὴν ἱερὰν ἡμῶν μονὴν εὐμενοῦς διαθέσεως, καὶ εὐλαβητικῆς ὑποκλίσεως, τῆς ὑμετέρας θεοσεβεστάτης Πανεκλαμπρότητος, δι' ὧν ἀπηλάσαμεν πρὸ μικροῦ πολλῶν καὶ μεγάλων εὐεργεσιῶν καὶ δωρημάτων ἱερῶν δι' ὑμῶν, θαρδύνοντως καὶ ᾗδῃ προσε-

χόμεθα πρὸς Αὐτήν, ὑπὲρ ταύτης τῆς ἱερᾶς ἡμῶν μονῆς τὴν ἐξῆς ἱκεσίαν ποιούμενοι.

Εἰ καὶ ἡ ἀνάγκη ἐβίασεν ἡμᾶς τότε, ὅτε πῦρ πνέοντα ἀφανισμοῦ¹ παρεγένοντο πρὸς ἡμᾶς τὰ τῶν Ὀθωμανῶν στρατεύματα, ἵνα ἀποστείλωμεν ἅπασαν τὴν ἱερὰν ἀποσκευὴν, τοὺς τε θησαυροὺς καὶ κειμήλια τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν μοναστηρίου, εἰς ἀσφαλὴ καὶ ἀκίνδυνον τόπον πρὸς διάσωσιν, ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ ἤδη θείῳ ἐλέει, παρήλθον ἐκεῖνα, θεοσεβέστατε Κύριε, τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου διατηρηθέντος τῇ προστασίᾳ τῆς Ὑπεράγνου Θεόπαιδος, καὶ τῶν ἀπίστων ἐκείνων ἀναχωρησάντων πρὸ μικροῦ σχεδὸν παρὰ πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἐλπίδα, ἀνάγκη ἐστὶ πάλιν ἤδη ἵνα ἐπανέλθωσιν πρὸς ἡμᾶς ταῦτα τὰ ἱερά, ὡς ἀναθήματα Κυρίου Παντοκράτορος ἀναπόσπαστα. Διὸ καὶ κατὰ κοινὴν ἡμῶν διάσκεψιν τε καὶ ἐκλογὴν ἀποστελλόμεν ἔνεκα τούτου, τοὺς παρόντας πανοσιωτάτους συναδελφοὺς ἡμῖν ἐν Χριστῷ προηγούμενον κῦρ Ἀνατίαν καὶ γέροντα κῦρ Γεράσιμον, οὓς ἐπισυνιστοῦντες προηγούμενως εἰς τὴν προστασίαν καὶ ὁδηγίαν τῆς ὑμετέρας θεοσεβοῦς Πανεκκλημπρότητος, παρακαλοῦμεν θερμῶς ἵνα ὑποδεχθῇ αὐτοὺς εὐμενῶς, καὶ διὰ τῆς δυνατῆς ἐμμελοῦς παραστάσεώς της, ἐκδοθῇ ἔντονος ἐπιταγῇ τῆς θεοστηρίχτου Κυβερνήσεως πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους κυρίους Ὑδραίους, εἰς τὸ νὰ ἐγχειρίσωσι πρὸς τοὺς διαληφθέντας συναδελφοὺς ἡμῶν, ἅπαντα τὰ μοναστηριακὰ ἡμῶν ἱερά, θησαυροὺς τε καὶ κειμήλια ἀπαραιμιώτως τε καὶ ἀνελλιπῶς, καθὰ δὴ καὶ παρέλαβον αὐτὰ παρὰ τοῦ μακαρίτου ἀρχιμ(ανδρίτου) μας Ἀνθίμου, ὡς τὸ ὕπερ συνεπιφέρουσιν οἱ αὐτοὶ συναδελφοὶ μας ἐνσφράγιστόν τε καὶ ἐνυπόγραφον ἐκείνων κατὰστιχον διασαφοῖ. Σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ ἅπασαν τὴν ἐκείνου τοῦ μακαρίτου ἰδιαιτέραν ἀποσκευὴν, ἣν ἅμα τότε ἀναχωρῶν ἀπὸ Ὑδρας παρέδωκεν αὐτοῖς. Καὶ οὕτω διὰ τι ος ἀσφαλοὺς πλοίου, τῇ εἰδήσει τῆς θεοφρονήτου Κυβερνήσεως ἀποκομίσωσιν αὐτὰ σὺν Θεῷ ἀσφαλῶς πρὸς ταύτην τὴν ἱερὰν ἡμῶν μονήν, ἵνα μὴ ἐπὶ πλείον διαμένωσιν οἱ ἱεροὶ αὐτῆς ναοὶ σκυθρωποὶ/καὶ ἄκοσμοι, ὥστερούμενοι σ. 2 τῆς ἰδίας ἱερᾶς εὐπρεπείας, τῶν τε θησαυρῶν αὐτῶν καὶ σεπτῶν κειμηλίων.

Ἐν τούτοις ἀναφέρομεν, θεοσεβέστατε καὶ πανεκκλημπρότατε Κύριε, ὅτι οἱ κύριοι Ὑδραῖοι πολλὰς καὶ μεγάλας καταχρήσεις ἔκαμον εἰς ταῦτα τὰ ἱερά ἀσυστόλως τε καὶ ἀπαρτηρήτως ὡς μανθάνομεν παρὰ πολλῶν, ἀφαιρέσαντες ἐξ αὐτῶν ἅπαν χροσοῦν ἢ ἀργυροῦν ἐγκόσμημα, καὶ ἀναλίσσαντες εἰς χωνεῖαν καὶ ὅσα ἄλλα ἀργυρὰ σκευὴ ὑπῆρχον ἐν αὐτοῖς τοῖς μοναστηριακοῖς ἡμῶν ἱεροῖς πράγμασιν, ἐπὶ προφάσει ὅτι μετεχειρίσθησαν αὐτὰ εἰς βοήθειαν τοῦ Γένους, ὡς δυνάμενοι τάχα νὰ παραστήσωσιν ὅτι τοῦτο τὸ Ὅρος, μέλος² δὲ τοῦ Γένους ὑπῆρχεν ἐν ταύτῃ τῇ περιόδῳ³ ἐλεύθερον ἐξόδων, καὶ ἔνεκα τούτου

1. Στὸ χφ. ἀφανισμοῦ.
2. Στὸ χφ. μέλλος.
3. Στὸ χφ. περιόδω.

ὄποχρεοῦται ἐκὼν ἀέκων, ἢ ὅπως ἄλλως ἂν εἴποι τις εἰς βοήθειαν τοῦ Γένους. "Ἡ διὰ τὰ διασωθῇ τοῦτο ἀποφεύγον τὴν φρικτὴν ἐκείνην τοῦ σουλτάνου ἀπόφασιν τῆς παντελοῦς καταστροφῆς καὶ λεηλασίας του, δὲν ἐμέτρησε δύο μυλλιοῦνια γρόσια σχεδὸν εἰς τὸ Ἀνακτορικὸν Ταμεῖον; Δὲν ἐπλήρωσεν ὀφυνία στρατιωτῶν καὶ δὲν ἔθρεψε στρατιώταις; Δὲν ὑπέστη ἀπαράδειγματιστους διαρπαγὰς καὶ ἀπογυμνώσεις, καὶ τόσα ἄλλα; Τῶν ὁποίων ἡ ἀποζημίωσις ὡς ἐκ τοῦ προχείρου ἐξικνεῖται εἰς τριάκοντα καὶ τεσσαράκοντα μυλλιοῦνια, ἐκτὸς τῆς ὅσης ἄλλης διαρπαγῆς, ἀπογυμνώσεώς τε καὶ καταδρομῆς ἐπέφερον εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον οἱ ἐκ τοῦ Γένους λησταί, οἵτινες τὸ ὑστέρημα τῶν ὀθωμανικῶν στρατευμάτων, αὐτοὶ ἀνεπλήρωσαν ἀφθονέστατα, ἐπενεγκόντες τὴν ἐσχάτην καταστροφὴν τοῖς ἱεροῖς τούτοις μοναστηρίοις, γενόμενοι μάλιστα αἰτιοὶ καὶ τῆς ἄχρι ταύτης διαμονῆς τῶν στρατευμάτων. Πλὴν καίτοι¹ δυνάμενοι τὰ ἀπολογηθῶμεν κατὰ πολλοὺς ἄλλους ἰσχυροὺς τρόπους τε καὶ λόγους, ὡς ἡμῖν δοκεῖ, εἰς ταῦτα τὰ παρὰ τῶν κυρίων Ὑδριωτῶν προβαλλόμενα, ἀποφεύγοντες ὅμως τὴν πολυλογίαν, ἐῶμεν αὐτὰ εἰς τὴν βαθύφρονα κρίσιν τῆς ὑμετέρας θεοσεβοῦς Πανεκλαμπρότητος, ἱκετεύοντες θερμότερον ἵνα τῇ εὐθυδίῳ Αὐτῆς προστασίᾳ τε καὶ ὁδηγίᾳ πρὸς τοὺς ἀποστελλομένους ἡμετέρους συναδελφούς, ἀποκατασταθῇ τὸ ἀπαραίτητον ἡμῶν τοῦτο δίκαιον κατὰ χῶρον. Διότι δὲν ἀνεχόμεθα, ἐν ᾧ αἰχμαλωτίσθημεν τὸ ἀπ' ἀρχῆς παρ' αὐτῶν ἐπὶ λόγῳ

σ. 3 διατηρήσεως, σκοπὸν καὶ γὰρ εἶχομεν εἰς ἀκίνδυνον τόπον τὰ μετακομίσθωσι ταῦτα τὰ ἱερὰ ἡμῶν καὶ οὐχὶ εἰς Ὑδραν, τὰ ὑποπέσωμεν ἤδη καὶ εἰς τοιαύτην παράλογον καὶ ἀδικωτάτην ζημίαν². Διὸ καὶ εἰς αἰσίαν ἀποπεράτωσιν τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς ἀνατιθέμενοι μετὰ Θεὸν τὸ πᾶν εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ὑμετέρας φιλοπτύχου τε καὶ φιλοδικαίου Ἐκλαμπρότητος, ἧς καὶ τὰ ἔτη πάμπολλα καὶ τρισόλβια, μένομεν

αὐλ' φ' Ἰονίου: ιη
ἀπὸ Ἀγίου Ὁρους

Ἰκέται πρὸς Θεὸν ὑπὲρ Αὐτῆς διάπτουσι

† Οἱ Προϊστάμενοι τῆς Ἱερᾶς Βασιλικῆς τε καὶ Πατριαρχικῆς Μονῆς τοῦ Ἀγίου Παύλου προηγούμενος Ἀνανίας, γέρον Θεόκλητος καὶ ἅπαντες οἱ σὺν ἡμῖν ἐν Χ(ριστῷ) ἀδελφοί.

Στὸ ἀριστερὸ μέρος τοῦ χαρτιοῦ καὶ στὸ χῶρο μεταξύ χρονολογίας καὶ ὑπογραφῆς τοῦ ἐγγράφου ὑπάρχει γραμμένη μὲ τὴν ἴδια γραφῇ, ἀλλὰ μὲ μικρότερα γράμματα, ἡ ἐξῆς συμπλήρωσις:

1. Στὸ χφ. καὶ τοι.

2. Γιὰ τὸ ζήτημα τῶν κειμηλίων τοῦ Ἀγίου Ὁρους κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 καὶ τῆς διαθέσεως μερικῶν ἀπὸ αὐτὰ ὑπὲρ τοῦ Ἀγῶνος βλ. γενικὰ Π. Μ. Κοντογιάννη, Τὰ κειμήλια τοῦ Ἀγίου Ὁρους κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν, «Θεολογία» τ. 4 (Ἀθῆναι

Ἐν τούτοις σημειοῦμεν ὅτι ὁ ἤδη ἀποστελλόμενος διαληφθεὶς συναδελφὸς ἡμῶν ἐν Χ(ριστ)ῷ προηγοούμενος κῆρ Ἀνανίας, ἐπῆρχε τότε μετὰ τοῦ μακαρίτου ἀρχιμ(ανδρίτου) μας Ἀνθίμου, καὶ διὰ αὐτοῦ παρελάμβανον οἱ κύριοι Ὑδραῖοι τὰς παρ' αὐτοῖς μοναστηριακὰς ἡμῶν ἀποσκευάς, ὡς εἴρηται.

Ἐπίσης, στὸ κάτω μέρος ἀριστερὰ τοῦ ἐγγράφου, βρίσκουμε γραμμένα τὰ ἐξῆς σὲ πλάγιους στίχους:

Ἐν τούτοις παρακαλοῦμεν θαρρόντως, ἐπεὶ ἐν τοῖς αὐτόθι μοναστηριακοῖς ἡμῶν πράγμασιν εὐρίσκεται ἐν ῥωσικὸν αὐτοκρατορικὸν χρυσόβουλλον¹ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν μοναστηρίου, νὰ γένη μία μετάφρασις τούτου εἰς τὸ ῥωμαϊκόν, καὶ ἔτι ἐν ἴσον εἰς τὸ ῥωσικὸν ἐπιβεβαιωμένον², διὰ νὰ εὐρωμεν ἐτοιμοτέραν τὴν ὑποδοχὴν πρὸς τὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν πρέσβυν, καὶ ἐλευθέραν τὴν δι' ἐκεῖνα τὰ μέρη διάβασιν.

9. ΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΙΒΗΡΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΟΜΗ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1830

Ἰουνίου 18

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 5). Τὸ ἐγγραφο εἶναι γραμμένο καὶ στὶς τέσσαρες σελίδες δίφυλλου χαρτιοῦ, διαστάσεων 0,238×0,355 μ. Στὸ ἐπάνω ἀριστερὰ μέρος τῆς πρώτης σελίδας ὑπάρχει ἡ σφραγίδα τῆς μονῆς Ἰβήρων τοῦ Ἀγίου Ὁρους.

Περίληψη:—Οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς Ἰβήρων τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἀπευθύνονται στὸν Αὐγουστῖνο Καποδίστρια, ἀδελφὸ τοῦ Κυβερνήτη, καὶ τὸν παρακαλοῦν νὰ μεσολαβήσῃ στὸν ἀδελφὸ του γιὰ νὰ διατάξῃ τοὺς Ὑδραῖους νὰ τοὺς παραδώσουν τὰ ἱερὰ κειμήλια καὶ σκεύη τῆς μονῆς ποὺ εἶχαν παραδοθῇ σὲ αὐτοὺς γιὰ φύλαξιν. Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ στέλλουν, εἰδικὰ ἐξουσιοδοτημένο, τὸν μοναχὸ τῆς μονῆς Ἰβήρων Ναθαναήλ, ποὺ φέρει καὶ τὸν κατάλογο τῶν κειμηλίων καὶ σκευῶν, τὸν ὁποῖο εἶχαν ὑπογράψει καὶ σφραγίσει οἱ Ὑδραῖοι κατὰ τὴν παραλαβή. Οἱ Ἰβηρίτες ἀναφέρουν ἀκόμη στὸν Αὐγουστῖνο τὴν πληροφορίαν ποὺ εἶχαν ὅτι οἱ Ὑδραῖοι παρακράτησαν καὶ πούλησαν ἀρκετὰ κειμήλια καὶ σκεύη, μὲ τὴ δικαιολογίαν ὅτι τὸ ἐπαναστατημένο ἔθνος χρειαζόταν χρήματα. Τὴ δικαιολογίαν αὕτῃ δὲν τὴν ἀποδέχονται οἱ μοναχοί, γιὰτὶ τὸ Ὅρος ὑπέφερε πολλὰ κατὰ τὴ διάρκειαν τοῦ ἀγῶνα

1926), σ. 144-152. Πρβλ. καὶ Σμυρνάκης, Ἅγιον Ὅρος, σ. 181-183, Βακαλοπούλου, Πρόσφυγες, σ. 28.

1. Στὸ χφ. χρυσόβουλλον.

2. Στὸν οἰκεῖο φάκελο τοῦ Ἀρχείου Καποδίστρια δὲν βρέθηκε τίποτε σχετικόν.

καί, ἐπιπλέον, ἀναγκάστηκε νά καταβάλῃ ὑπέρογκα χρηματικά ποσά, γιὰ νά ἀποφύγῃ τὴν καταστροφὴ τοῦ ἀπὸ τοῦς Τούρκους.

σ. 1

Πανεκλαμπρότατε καὶ περιφανέστατε Κόμη!

Εὐδσπλαγχνικώτατε Κύριε!

† Τὴν ἔμφυτον Αὐτῆς καλοκαγαθίαν, καὶ τὴν πρὸς τὰ καλὰ ῥοπήν ἀπέδει-
ξεν ἡμῖν ἡ τῆς Ἑλλάδος ὁρθὴ κυβέρνησις, ἥς συνεργὸς καὶ συμπράκτωρ ἡ Αὐ-
τῆς θεοσέβεια, ὡς αὐτάδελφος αὐταδέλφον περικλεῶς τε καὶ θεοφιλῶς διεξά-
γοντος αὐτήν καὶ κυβερνοῦντος. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἡ πρὸς πάντας ἀκριβεστάτη
σύνεσις, ἥ τε πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀναξίους ἐννοικῇ διάθεσις, καὶ εἰς τοὺς ἀπ' ἐν-
τεῦθεν παραγενομένους εὐμενῆς ὑποδοχὴ καὶ δεξιώσεις. Ἀλλὰ τὸ μέγιστον,
καὶ ὅπερ νικᾷ πάντα, καὶ πολλοῦ ἄνω τίθησιν Αὐτήν, ἀλλὰ δῆτα καὶ γνήσιον
Αὐτὴν παριστᾷ ἐραστήν τῆς ὑπεράγνου Θεόπαιδος, τοῦτ' ὁμολογεῖται ἡ πρὸς
τὸν ἱερόν τοῦτον Ἄθω, τὸν μυστικὸν τῆς Θεοτόκου περίβολον, ἰδιάζουσα Αὐ-
τῆς εὐλαβητικὴ ὑπόκλισις, καὶ ὁ περὶ τὴν σύστασιν καὶ τὴν εἰς τὸ κρεῖττον
αὐτοῦ ἀποκατάστασιν καὶ διαμονήν, διακαῆς πόθος καὶ ἡ ἔφεσις. Τοῦτο ὅσον
ὑψηλότερον πάντων, ὅσον ἀπροσδόκητον διὰ τὴν ἡμετέραν ἀναξιοσύνητα, το-
σοῦτον ἔχει πλεονα τὸν ἔπαινον, ὅτι μὴ δεηθεῖσα ἡ Ὑμετέρα Πανεκλαμπρό-
της ἀνθρωπίνης ἡστυνοσοῦν παρακλήσεως καὶ πρεσβείας, οἴκοθεν ὁρμωμένη,
καὶ ὡς σοφίης τρόφιμος, καὶ τὰ θεία πεπαιδευμένη καλῶς ἐπίσταται, ὡς τὸ
Ὅρος τοῦτο, οὐ τῶν ἐμφιλοχωρούντων ἐν αὐτῷ ἤδη ἐστὶ κτήμα, ἀλλὰ πάντων
τῶν χριστεπωνύμων, καὶ μάλιστα τῶν τὴν σύστασιν αὐτοῦ καὶ διαμονήν γλι-
χομένων, καὶ τῶν εὐλαβείᾳ καὶ ἔρωτι φερομένων πρὸς τὴν ὑπεράγιον Θεομή-
τορα, τὴν ἔφορον αὐτοῦ καὶ προστάτιδα. Διὰ τοι ταῦτα καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοί,
ὡς μέλος ἀναπληροῦντες τοῦ ὅλου πνευματικοῦ σώματος τῶν ἐν τῷ Ἁγίῳ
Ὁρει τούτῳ εὐαγῶν Καταγωγίων, ὧν ἔνθερμος μετὰ τὴν Θεοτόκον προστάτης
ἡ ὑμετέρα Θεοσέβεια, ὡς δέδεικται, θαρδύνωντας προσερχόμεθα πρὸς Αὐτήν
διὰ τῶν ταπεινῶν ἡμῶν τούτων γραμμάτων, τὴν ἐξῆς πρεσβείαν ὑπὲρ ταύτης
τῆς ἱερᾶς ἡμῶν μονῆς ἐμπόνως ποιούμενοι.

Ἦν μὲν ὅτε καλῶς εἶχε τὰ ἡμέτερα, καὶ ἡσυχία ἄκρα ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὁρει
τούτῳ, πανεκλαμπρότατε Κύριε, ὅτε δὲ συγχωρήσει θεία τετάρραται τὸ πᾶν,
καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς ὡς οὐκ ἔδει ἐγένετο, ταραχὴ τε καὶ φόβος μέγας κατέλαβεν
ἡμᾶς, ὅτε μάλιστα μαιφονίαν καὶ πῦρ πνέοντα ἀπωλείας κατὰ τοῦ ἱεροῦ τού-
του τόπον, παρεγένοντο πρὸς ἡμᾶς τὰ τῶν Ὁθωμανῶν στρατεύματα. Ἐντεῦ-
θεν οὐδ' ὥραν διδόντες καὶ ἡμεῖς τῷ πειρασμῷ, ἐνεκρίνομεν τοὺς μὲν ἐξ ἡμῶν
διακαρτερήσαι ἐνταῦθα, ἔρωτι τῆς πνευματικῆς ἡμῶν ταύτης πατρίδος, μέχρις
αἵματος καὶ θανάτου, τοὺς δὲ μεταβῆναι μετὰ τῆς μοναστηριακῆς ἡμῶν ἱερᾶς
ἀποσκευῆς εἰς τόπον ἀσφαλῆ καὶ ἀκίνδυνον, πρὸς διάσωσιν. Ὁ καὶ ἐγένετο,

μισθωσάντων ἡμῶν δύο πλοῖα Ἱωνικῆς¹ σημαίας, τοῦ μετοικισθῆναι τοὺς ἀναχωρήσαντας ἀδελφoὺς μεθ' ὧν παρεδώκαμεν αὐτοῖς μοναστηριακῶν ἡμῶν πραγμάτων πρὸς ἐκεῖνα τὰ μέρη: ἦτοι Ζάκυνθον² ἢ Κεφαλληνίαν³, καὶ διατηρηθῆναι ἐκεῖσε ἕως ἂν τάχα παρέλθῃ ἡ ὁργὴ Κυρίου ἀφ' ἡμῶν. Οὕτως οὖν ἀναχωρησάντων τῶν ἡμετέρων συναδελφῶν ἡμῖν ἐν Χ(ριστ)ῷ, καὶ εἴτε διὰ τὰς ἐπικρατούσας τότε ἐναντιότητας τῶν ἀνέμων, χειμερίου οὕσης τῆς ὥρας, εἴτε καὶ βουλομένων μαθεῖν ὑπὸ συμπαθείας, πῶς τὰ ἡμέτερα μετὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν ἀπίστων, χρονοτριβοῦντων εἰς Σκόπελον, οἱ κύριοι Ὑδραῖοι, μαθόντες ταῦτα, ἀπέστειλον ἐν πλοῖον ὀπλοφόρον, καὶ ἐκὼν ἀέκων ὥς λέγεται, παραλαβὸν αὐτοὺς ἀπεκόμισεν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν νῆσον, ἔνθα ἐκφορήσαντες ἅπασαν τὴν μοναστηριακὴν ἡμῶν ἀποσκευὴν, παρέλαβον αὐτὴν ἰδίῳ βουλήματι τάχα πρὸς φύλαξιν, ἐγχειρίσαντες τοῖς ἡμετέροις συναδελφοῖς κατάστιχον ὑπογεγραμμένον καὶ ἐσφραγισμένον τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν σφραγίδι, κρατήσαντες πρότερον ὅσα ἐπῆρχεν εἰς ἄργυρον ἀκατασκεύαστον λάμας πεντήκοντα μίαν, περιῶπον τῶν ἑκατὸν ἐβδομήκοντα ὀκάδων, καὶ ἰδιαίτερος ἔτι ἄργυρον ὀκάδας: 3:²/4: καὶ μετρητὰ γρόσια: πέντε χιλιάδας καὶ τριάκοντα τρία παρακαταθήκην ἡμετέρου τινὸς συναδελφοῦ ἐκεῖ τότε τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος. Ἐῶμεν δὲ λέγειν καὶ ὅτι ἄλλο ἀρεστὸν ἔδοξεν αὐτοῖς. Μετακομίσαντες δὲ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Γεωργίου Κουντουριώτου κάσας τριάκοντα ἕξ, ἐγκατέλειπον τὰ ἐπίλοιπα εἰς τὸ ἐκεῖσε μοναστήριον. Οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, πανεκλαμπρότατε Κύριε, καὶ ἀνοίξαντες οἱ φύλακες οὗτοι τῶν ἱερῶν πραγμάτων, ἔλαβον ὅσα ἦν εἰς σκευὴ ἱεροτελεστιῶν⁴ ἄργυρά: ἐγκοσμήματα ἀγίων λειψάνων, θήκας αὐτῶν, ἀρτοκλασίας, κανδήλας, θυμιατήρια, δίσκους, κιβώτια καὶ τὰ τούτοις ὅμοια σεπτὰ καὶ ἅγια. Καὶ ἀποστείλαντες εἰς ἀλλοτριὰν ἐχρηματοποίησαν αὐτά, μεταχειρισθέντες εἰς ἀνάγκην καὶ βοήθειαν τοῦ Γένους. Τοῦτό ἐστι τὸ περὶ τούτων ἰσχυρὸν καὶ ἀναντιρρόητον κατ' αὐτοὺς πρόβλημα καὶ ἡ ἀπολογία. Ζητήσαντες ὅμως οἱ ἡμέτεροι ἀπόδειξιν ζυγοσταθμίας τῶν ὧσων παρέλαβον, εἶπον αὐτοῖς ὅτι ἀρκεῖ τὸ ὅπερ ἔχουσι κατάστιχον τῆς γενικῆς καταγραφῆς εἰς ἀναζήτησιν. Ταῦτόν εἰπεῖν κατὰ τὸν ἐνδομυχοῦντα αὐτοῖς λογισμόν, ἐνέπαιξαν αὐτούς. Πῶς γὰρ ἂν γνωσθῇσεται ἐκ τῶν εἰδῶν τὸ ἀκριβὲς τῆς ποσότητος, ζυγοσταθμίας μὴ οὕσης; Καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τούτων καθ' ἃς ἐλάβομεν ἐκ διαφόρων εἰδοποιήσεις⁵.

σ. 2

1. Δηλαδή τῆς Ἐπτανήσου Πολιτείας. Στὸ χφ. Ἱωνικῆς.

2. Στὸ χφ. Ζάκυνθον.

3. Στὸ χφ. Κεφαλληνίαν.

4. Στὸ χφ. ἱεροτελεστιῶν.

5. Ἱβηρίτες μοναχοί, πρόσφυγες στὴ νότιο Ἑλλάδα, εἶχαν ἤδη ζητήσει καὶ στὸ παρελθόν (12 Ἰουλίου 1823) μὲ ἀναφορὰ τοὺς ἀπὸ τοῦς Ὑδραῖους νὰ τοὺς ἐπιστρέψουν τὰ ἱερὰ κειμήλια καὶ σκευὴ τῆς μονῆς των, γιὰ νὰ μπορέσουν, διαθέτοντας μερικὰ ἀπὸ αὐτά,

Ἄλλ' οὖν ἐπειδὴ ἤδη, θεοσεβέστατε Κύριε, οἱ κατατυραννήσαντες ἡμᾶς εἰς τοσούτων ἐτῶν περίοδον ἀσεβεῖς στρατιῶται, ἀνεχώρησαν θείῳ ἐλέει ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς ἐσμέν ἔξω κινδύνου καὶ φόβου, ἀνάγκη πᾶσα ἵνα καὶ οἱ ἡμέτεροι οὗτοι συναδελφοὶ ἐν Χ(ριστ)ῷ, ἐπανεέλθωσι πλέον πρὸς ἡμᾶς, μετὰ τῶν μοναστηριακῶν ἡμῶν τούτων πραγμάτων. Διὸ καὶ κατὰ κοινὴν ἡμῶν διάσκεψιν τε καὶ ἐκλογὴν, ἀποστέλλοντες τὸν παρόντα ἡμέτερον συναδελφὸν ἐν Χ(ριστ)ῷ γέροντα κῆρ Ναθαναήλ, θαρρόντως ἐπισυνιστῶμεν αὐτὸν πρὸς τὴν ὑμετέραν φιλάγαθον Πανεκλαμπρότητα, παρακαλοῦντες θερμῶς ἵνα κατὰ τὴν ἐμφαντον Αὐτῆς ῥοπὴν πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἐπιδεομένων, ὑποδεχθῇ αὐτὸν εὐμενῶς, καὶ διὰ τῆς συντόνου καὶ ἐμμελοῦς αὐτῆς παραστάσεως ἐπιχορηγηθῇ αὐτῷ τε καὶ τοῖς εἰς Ὑδραν διατρίβουσιν ἡμετέροις συναδελφοῖς ἐν Χ(ριστ)ῷ, ἄδεια παρὰ τῆς θεοφρονητοῦ Κυβερνήσεως εἰς τὸ παραλαβεῖν αὐτά, πληρεξουσῶς διορισθεῖσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν μοναστηρίου ἐπὶ τούτῳ, συνεκδιδομένης ἅμα δὲ καὶ ἐντόνου ἐπιταγῆς πρὸς τοὺς κυρίους Ὑδραίους εἰς τὸ ἐγχειρίσαι αὐτοῖς ἅπαντα ταῦτα, ἀπαραιμῶς τε καὶ ἀνελλιπῶς ὥς καὶ παρέλαβον αὐτά, κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ ἰδίου αὐτῶν καταστήχου. Οὐ γὰρ ἀνεχόμεθα, εὐσπλαχνικώτατε Κύριε, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἵνα ἐκλείψῃ ἐξ αὐτῶν, ἐὰν καὶ μυριάκις εἴπωσιν ὅτι εἰς βοήθειαν τοῦ Γένους ἐχρήσαντο τούτοις. Καθ' ὅτι, ἐὰν τὸ Ὅρος τοῦτο ἵνα μὴ μαχαίρας ἀθέου καὶ πυρὸς ἀνυποίστου παρανόλωμα γένηται, ὥς εἶδομεν καὶ ἐν ἄλλοις μέρεσι τοῦτο γεγεννημένον, πραγματευθὲν θείᾳ ἐπινεύσει τὰ πρὸς διάσωσιν αὐτοῦ μετὰ τῶν κρατούντων, ἔμεινεν ἐκτὸς ἀναλωμάτων, καταμετρήσεών τε καὶ λοιπῶν ἀποζημιώσεων, ἐξικνουμένων εἰς ἀπιθάνους μὲν, ἀλλ' ἀληθεῖς καὶ βεβαίαις ποσότητας, εἶχεν ἂν λόγον ἢ πρότασις αὐτῶν. Ἄλλ' ὅταν ὑπελείφθῃ Ὅρος καὶ τείχῃ γεγεννημένα ἀπάσης οἰκιακῆς τε καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀποσκευῆς καὶ εὐπρεπείας, ἵνα μὴ κατασκαφῶσι, κατὰ τὴν τοῦ σουλτάνου τότε φρικτὴν ἀπόφασιν, ταῦτα τὰ ἱερὰ Καταγώγια, τὰ κοινὰ τοῦ γένους τῶν χριστεπωνύμων ἀρχήματα, αἱ στήλαι τῆς εὐσεβείας τῶν πάλαι βασιλέων ἡμῶν, τὰ πραγματικά ἄσπλα καὶ ταμεῖα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, αἱ γέφυραι τῆς εἰς οὐρανὸν ἀναβάσεως, ποῖον ἂν λόγον ἔχῃ ἡ τοσαύτη καταστροφή τοσούτων ἱερῶν, ἀναλωθέντων δῆθεν εἰς βοήθειαν τοῦ Γένους, ἐν ᾧ τὸ τοιοῦτον μέλος τοῦ Γένους, ὑπῆρχεν εἰς τοσαύτας δαπάνας καὶ κινδύνους; Καὶ ταῦτα κατὰ τὸν πρῶτον χρόνον ἐκεῖνον, καθ' ὃν τὰ ταμεῖα τῶν κυρίων Ὑδραίων ὑπῆρχεν ἐξερευγόμενα ἐκ νομισμάτων εἰς νομίσματα.

Πολλοὶ ἐγκαλοῦσιν ἡμᾶς ὅτι κατηραλώσαμεν ταῦτα εἰς τοὺς ἀπίστους, καὶ οὐκ εἰς βοήθειαν δῆθεν τοῦ Γένους. Ἄλλ' εἰπάτωσαν καὶ δεικνύτωσαν ἡμῖν τρόπον ἕτερον, δι' οὗ ἡδύναντο διατηρηθῆναι τὰ ἱερὰ ταῦτα τοῦ Γένους Καταγώγια. Ἄλλ' οὐκ ἔχουσιν, οὐδὲ δύνανται εἰπεῖν εἰμὶ ὅτι καὶ ταῦτα τὰ πρὸς τοὺς

ἀπίστους δοθέντα, ἐβούλοντο αὐτοὶ λαβεῖν. Καὶ τὰ τοῦ Ὁρους οὐδὲν ἐτίθεντο ἐὰν ἀπέβαινον ὡς τὰ τῶν χωρίων τῆς Θετταλίας ἀπάσης, ὡς τὰ τῆς Ναούσης, τὰ τῆς Κασάνδρας¹, τὰ τῶν Ψαρῶν, τὰ τοῦ Μεσολογγίου, καὶ τὰ τῆς Πελοποννήσου αὐτῆς, ὅτε ὁ ἐξ Ἀραβίας λύκος² εἰσήλασεν ἐν αὐτῇ. Ἄλλ' ἡμεῖς γε ἀπ' ἐναντίας τούτων, οὐδ' ὅλως εἰς νοῦν θέμενοι τὰ πρὸς τοὺς ἀπίστους δοθέντα, χάριν μάλιστα αὐτοῖς ὁμολογοῦμεν ὅτι ἐγκατέλειπον ἡμῖν, κατὰ ἀνέκφραστον προμήθειαν Θεομητορικῆς Μεγαλειότητος, ἄθικτα καὶ ἀνεπηρέαστα τὰ τεῖχη τῶν ἱερῶν τούτων Σκηνωμάτων, καὶ τοὺς ἱεροὺς αὐτῶν ναοὺς, τυφλωθέντες τοῖς δόροις καὶ τῇ ἀρπαγῇ. Ἄλλ' οὐδέποτε σιγήσωμεν ἢ ὅλως ἀνεξέμεθα τὴν τοσαύτην ὑστέρησιν, τοσοῦτων ἀναποσπάστως ἀφιερωθέντων Θεῷ καὶ Θεομήτορι, ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων ἱερῶν σκευῶν καὶ κειμηλίων, κατάραν ἀδιαφορίας ἔλκοντες ἐν ἑαυτοῖς τῶν ἀειμνήστων ἐκείνων ἀφιερωτῶν, καὶ τῶν ἡμᾶς διαδεχομένων ἀδελφῶν.

Διπλῆν εὖρομεν τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ ἀπογύμνωσιν ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πανεκλαμπρότατε Κύριε, μίαν μὲν ὑπὸ τῶν ἀπίστων, ἀλλ' εἰς καλὸν ἀποβᾶσαν, διατηρηθέντων εὐδοκία Θεομητορικῆς Μεγαλειότητος, τῶν ἱερῶν τούτων Σκηνωμάτων, ἐτέραν δὲ ὑπὸ τῶν ὁμοπίστων αὐτῶν, ἐν προσχίματι γενικῆς τοῦ ἔθνους ὠφελείας, ἀλλ' εἰς καταστροφὴν γενικῶν τοῦ ἔθνους ἱερῶν ἀφορώσάν τε καὶ κινηθεῖσαν. Ἀλλὰ μὴ ἀνάσχον, εὖσπλαχνικώτατε Κύριε, μὴ ἀνάσχον τὴν τοσαύτην κατὰ τοῦ ἱεροῦ τούτου Σκηνώματος τῆς ὑπεράγνου Θεόπαιδος, γενομένην ἡμῖν ἀδικίαν. Μὴ θέλε τὴν τοσαύτην ἀπογύμνωσιν τῶν ἱερῶν ἡμῶν ναῶν. Φεῖσαι κἂν τῶν τειχῶν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν τούτου Καταγωγίου, ἅτινα πρὸ χρόνων ἀρξάμενοι ἀνοικοδομεῖν καὶ ἀνακαινίζειν ἀποσαθροθέντα, ἡμιτελῆ ὑπελείφθησαν ἤδη ἐκ τῆς περιστάσεως, ἀλλὰ δὴ καὶ χῆται τῶν ἀναλωμάτων, ἄχρι τοῦ πρώτου φατνώματος, οἷον ἐν σχήματι ἐλεεινῷ ἱκετεύοντα καὶ προκαλοῦντα ἡμᾶς εἰς τὸ πέρας τῆς οἰκοδομῆς καὶ ἀνορθώσεως. Ἀναξωσάμενος, ὥσπερ ἀνὴρ θεῖος, ζῆλον ἔνθεον, παράστηθι θαρρόντως τῷ ἀδελφῷ ὡς ἀδελφὸς προσφιλῆς, παρακάλεσον, ἱκέτευσον μεθ' ἡμῶν τῶν θερμῶν πρὸς τὴν Θεοτόκον ἱκετῶν σου. Ἀντιβόλησον ὅσόν ἐστι καὶ δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐξ ἐμφύτου ὕμων ἐθνυδικίας ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ τῶν ἱερῶν ἀποσκευῶν τῆς Θεομήτορος κατασχρήσει. Διεκδικήθητι σὺν τῇ Θεοτόκῳ καὶ τοσοῦτους ἄλλους Ἁγίους, ὧν τὰ λείψανα δαίμονες ἐφριξαν, καὶ οἱ κύριοι οὐτοι περιφρονητικῶς ἀπεγύμνωσαν τῆς ἐγκοσμήσεως αὐτῶν, οὐ γὰρ εἰς βοήθειαν τοῦ Γένους, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, ἀλλὰ πρὸς ἰδιοτέλειαν καὶ φανεράν αἰσχροκέρδειαν, ἵνα διατηρήσωσι τὰ ἑαυτῶν, κατεχρήσαντο τούτοις, εἰς ἃ οὐδὲ ὀβολόν ποτὲ συνεισέφερον. Εἶδὲ καὶ ἔχουσιν εἰπεῖν, εἰπάτωσαν καὶ ἀφαιρεθῇ-

σ. 4

1. Στὸ χφ. Κασάνδρας.

2. Δηλαδή ὁ Ἱμπραῖμ πασᾶς τῆς Αἰγύπτου.

Barney

1991

Staphylinus

2, 22 00 00 00

[illegible]

τω ἐκ τῆς ποσότητος, τὰ πρὸς αὐτὰ τὰ ἱερὰ ἐγκοσμίματα αὐτῶν. Ἄλλ' οὖν ἡμεῖς τοιαύτην πρὸς τὸ Γένος βοήθειαν οὐ στέργομεν, θεοσεβέστατε Κύριε, ἀλλ' οὐδὲ τὸ Γένος πάντως, τυραννικὴν, ληστρικὴν, ἱερόσυλον, βίαιαν, κατὰ διαρπαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν τῶν ἱερῶν ἡμῶν γεγεννημένην. Οἰκοθεν ἡμεῖς, αὐθορμητῶς τε καὶ αὐτοθελήτως ἐτοιμῶς ἔχομεν βοηθῆσαι τὸ Γένος, δικαιούμενοι ἀπροσπολητῶς τε καὶ νομίμως εἰς τὰ ἑαυτῶν. Ἔχει τὸ Γένος καὶ τὰ νῦν χρῆζοντα βοηθείας, καὶ σχολεῖα, καὶ ὀρφανοτροφεία, καὶ ἄλλα, καὶ ὑπὲρ ὧν τις λογίζεται ἢ ἐλπίζει τυχόν, προσφέρομεν ἡμεῖς καὶ δίδομεν, τὰ κατὰ δύναμιν ἡμῶν, εὐαγγελικῶς εἰπεῖν, δύο λεπτά, ὑπερτιμώμενα διὰ τὴν προαίρεσιν, εἰ καὶ τοσαύτην ἔχομεν χρεῖαν τῆς μοναστηριακῆς ἡμῶν ἀνοικοδομῆς, ὥς προεῖρηται.

Πανεκλαμπρότατε καὶ θεοσεβέστατε Κύριε, ἵνα διατηρηθῶσι τὰ ἱερὰ ταῦτα τοῦ Γένους τῶν χριστεπωνύμων Καταγώγια, ὥς περ καὶ τὴν ἀρχὴν εἵπομεν, ἀφόβως τε καὶ ἀτρόμως ὑπεκλίναμεν τὸν ἀχέρα, οὐ γὰρ ἦν ἄλλως γενέσθαι, πρὸς τὴν ἀδυσώπητον ἐκείνην αἰμοχαρῇ μάχαιραν τῶν Ἀγαρινῶν. Ἐξεκένωσαμεν ἀφειδῶς εἰς τὰς δίκην Βριάρεω ἀρπακτικὰς χεῖρας αὐτῶν ἅπασαν τὴν ἐνοῦσαν ἡμῖν ὑπαρξιν, ἄχρῃ καὶ τοῦ χιτῶνος¹ ἡμῶν, καὶ οὕτω σὺν Θεῷ δὲ εἰρήσθω, διετερήσαμεν καὶ διεσώσαμεν τὰ ἱερὰ ταῦτα τοῦ Γένους Καταγώγια, ἐξαγοράσαντες αὐτὰ σχεδὸν τῷ ἰδίῳ ἡμῶν αἵματι. Εἰ οὖν οὕτως περὶ τούτου ἐγένετο, ὑπὲρ τοῦ τοιούτου ἡμῶν δικαιώματος πῶς σιγήσωμεν; ἢ πῶς ἀνεξόμεθα τῆς τοσαύτης ἡμῖν ἀδικίας, ἀπογνυμνώσεώς τε καὶ στερήσεως τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἀποσκευῆς, εὐπρεπείας τε καὶ στολισμοῦ τῶν ἱερῶν ἡμῶν ναῶν; Ἄλλ' ἐὰν καὶ τῆς παρὰ ἀνθρώπων ἀποτύχωμεν εὐθιδικίας, ὥς οὐκ ἐλπίζομεν, ἀλλ' οὐ πανσώμεθα² νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν καταβοῶντες, συγγνώμη³ τῷ ὑπὸ θλίψεως λόγῳ, πρὸς τὴν ὑπέραγνον Κυρίαν ἡμῶν Πορταίτισσαν Θεοτόκον⁴, ὑπὲρ τοῦ τοιούτου μοναστηριακοῦ ἡμῶν δικαιώματος. Διὸ καὶ πρὸ τούτου, πίπτοντες ἅπαντες ἐπ' ἐδάφους, πρὸ τῶν πανεκλάμπρων ὑμῶν ποδῶν ἐγκυκλινοῦμενοι, παρακαλοῦμεν, δεόμεθα μετὰ δακρύων, ἵνα εἴτε ἐκ τῶν κυρίων τούτων, εἴτε ἐκ τοῦ Γένους, ὥς αὐτοὶ λέγουσιν, ἀποδοθῶσιν ἡμῖν τὰ ἀπαραίτητα ταῦτα ἡμῶν δίκαια, τῆς τοσαύτης καταχρήσεως τῶν ἱερῶν ἡμῶν ἀποσκευῶν καὶ κειμηλίων. Ὅπως ἂν ἤ τὸ δίκαιον τῶν θείων νόμων, τῶν ἀνθρωπίνων θεσμῶν, τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἀσφαλισθῇ ἐν τούτοις ἡ ἱερὰ ἡμῶν αὕτη μονή, εὐγνωμονοῦσα ἐς αἰεὶ, καὶ τῇ ὑμετέρᾳ θεοφρονήτῳ Πανεκλαμπρότητι καὶ Ἐξοχότητι, καὶ παντὶ τῷ ἐλληνικῷ τῶν Ὀρθοδόξων Γένει. Καὶ ταῦτα μὲν εὐχετικῶς τε

1. Στὸ χφ. χιτῶνος.

2. Στὸ χφ. πανσώμεθα.

3. Στὸ χφ. συγγνώμη.

4. Γιὰ τὴν ἱστορία τῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Πορταίτισσας βλ. πρόχειρα στοὺς Σμυρνάκη, Ἅγιον Ὅρος, σ. 463-464.

καὶ ἱκετικῶς, ἐξαιτούμενοι συγγνώμην εἰς τὴν ὑπὸ θλίψεως καὶ ἀνάγκης ἡμῶν τοσαύτην ἀπεραντολογίαν, τὰ δὲ πανέκλαμπρα Ἀδτῆς ἔτη εἴησαν θεόθεν ὅ,τι πλείεστα καὶ τρισόλβια.

αὐλ' ου· Ἰουνίου ιη^{ης}
ἀπὸ Ἀγίου Ὁρους

Τῆς ὑμετέρας θεοσεβεστάτης τε καὶ
φιλοπτώχου Πανεκλαμπρότητος

Ἰκέται πρὸς Θεὸν διάπυροι καὶ δοῦλοι ὑποκλινεῖς
† Οἱ Προϊστάμενοι τῆς Ἱερᾶς καὶ Σεβασμύ(ας) Βασιλικῆς τε καὶ
Π(ατ)ριαρχικῆς Μονῆς τῶν Ἱβήρων ἀρχιμανδρίτης Λεόντιος, Ὁνούφριος, καὶ
ἅπαντες οἱ σὺν ἡμῖν ἐν Χ(ριστ)ῷ ἀδελφοί.

Τῷ πανεκλαμπροτάτῳ καὶ περιβλέπτῳ Κόμητι κυρίῳ κ(υρί)ῳ Αὐγουστίνῳ
Καποδίστρια¹.

10. ΟΛΟΣΦΡΑΓΙΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΟΜΗ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1830

Ἰουνίου 24

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 4), γραμμένο στὴν πρώτη σελίδα δίφυλλου χαρτιοῦ διαστάσεων 0,240×0,350 μ. Τὸ ἔγγραφο φέρει στὶς τρεῖς πλευρὲς τοῦ κειμένου (δεξιᾷ, ἀριστερᾷ καὶ κάτω) τὶς σφραγίδες τῶν 20 μοναστηριῶν τοῦ Ἱεροῦ κατὰ τὴν ἐξῆς σειρὰ: στὴν δεξιᾷ πλευρᾷ, ἀπὸ πάνω πρὸς τὰ κάτω, εἶναι οἱ σφραγίδες τῶν μονῶν Βατοπεδίου, Χιλανδαρίου, Κουτλουμουσίου, Ξηροποτάμου, Δοχειαρίου, Φιλοθέου καὶ Σίμωνος Πέτρας· στὴν ἀριστερῇ πλευρᾷ, κατὰ τὴν ἴδια φορά, οἱ σφραγίδες τῆς Μεγίστης Λαύρας, Ἱβήρων, Διονυσίου, Παντοκράτορος, Ζωγράφου, Καρακάλλου καὶ Ἀγίου Παύλου· στὸ κάτω μέρος τοῦ κειμένου, σὲ δυὸ σειρὲς ὀριζοντίως, βρίσκονται οἱ σφραγίδες τῶν μονῶν Ξενοφώντος, Σταυρονικήτα καὶ Γρηγορίου στὴν πρώτη σειρᾷ καὶ Ἐσφιγμένου, Ρωσικοῦ (Παντελεήμονος) καὶ Κωνσταντονίου στὴ δεύτερη (βλ. καὶ εἰκ. 4).

Π ε ρ ῖ λ η ψ η:—Ἡ Ἱερὰ Κοινότης τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἀπευθύνεται μὲ ὀλοσφράγιστο γράμμα τῆς πρὸς τὸν κόμη Αὐγουστίνῳ Καποδίστρια καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ φροντίσῃ μαζί μὲ τὸν ἀδελφὸ του, τὸν Κυβερνήτη τῆς Ἑλλάδος, πρὸς τὸν ὁποῖο στέλνει ἄλλη ἐκτενὴ ὀλοσφράγιστη ἀναφορά, νὰ μεσολαβήσουν, στὸν τσάρο, γιὰ νὰ διατηρηθοῦν στὴ δικαιοδοσίᾳ τῶν μονῶν τοῦ Ἱεροῦ τὰ μοναστηριακὰ κτήματά των στὴν Μολδοβλαχία, τὰ ὁποῖα ἐπιβουλεύονται οἱ ἐντόπιοι.

1. Στὸ χφ. Καποδίστρια.

Ἐκλαμπρότατε καὶ φιλοχριστότατε κύριε Κόντε Αὐγουστίνε.

Τὴν ὑμετέραν φιλοχριστοτάτην Ἐκλαμπρότητα ὅλη ψυχῇ ἐν Κ(υρί)ῳ ἐχόμενοι ταπεινῶς προσαγορεύομεν.

†Βεβιασμένοι ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἀσφαλισθῶσι τὰ ἐν Μολδοβλαχία ἱερὰ ἡμῶν μοναστήρια¹, κλονοῦμενα ἤδη ὑπὸ τῆς ἀκορέστου καρδίας τῶν ἐκεῖ ἐντοπίων, ὄντα δὲ ἡ μὴ τῶν ἐνταῦθα κυριαρχούντων παραμυθία καὶ σωτηρία, γράφομεν ἱκετήριον ἀναφορὰν ἡμῶν πρὸς τὸν ἐξοχώτατον Κυβερνήτην τὸν θεοσεβέστατον Αὐτάδελφόν της, καθικετεύοντες ἵνα ἀναγγεῖλῃ τὴν ὑπόθεσιν τῇ Αὐτοκρατορικῇ Αὐτοῦ Μεγαλειότητι, ἐξαιτούμενοι τὴν εὐθύδικον Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικὴν προνοητικὴν ὑπεράσπισιν². Τὴν πρὸς τὴν Αὐτοῦ θεοσεβεστάτην Ἐξοχότητα ταπεινὴν ἡμῶν ἀναφορὰν θέλει θεωρήσει καὶ ἡ φιλόχριστος Αὐτῆς Ἐκλαμπρότης, ἵνα μὴ ἐπαναλαμβάνωμεν κἀνταῦθα τὰ αὐτὰ, γινόμενοι ὀκλήροί. Τοσοῦτον δὲ μόνον λέγομεν ὅτι ἂν μὴ τῇ θεοσεβεστάτῃ ὑμῶν προνοίᾳ ἐπιβάλῃ Αὐτοκρατορικὸν ὄμμα ἐπ' αὐτοῖς, ἀποσπῶνται ἀφ' ἡμῶν ὁλοκλήρως, καὶ οὕτω προφανῆς καὶ παρὰ πόδας καὶ τούτων ἡ ἐρήμωσις, ἐξ ἐκείνων τὴν διάσωσιν καὶ παραμονὴν ἐχόντων. Διὸ καὶ καθικετεύομεν ἵνα καὶ ἡ ὑμετέρα Ἐκλαμπρότης συνεργήσῃ εἰς τοῦτο, ὥς οἶδε, καὶ παρὰ Θεοῦ φωτισθῇ, δι' ἀγάπην Θεοῦ, δι' ἀγάπην τῶν ἱερῶν τούτων Καταγωγίων, καὶ δι' ἀγάπην τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου, τὸν ὅποιον μετὰ Θεὸν ἀφιερῶντες εἰς τὴν ὑμετέραν προστασίαν καὶ κυβέρνησιν, μένομεν ἐξαιτούμενοι ὑμῖν ἅπαν σωτήριον.

1830: Ἰουνίου 24

Τῆς ὑμετέρας φιλοχριστάτης Ἐκλαμπρότητος

ἰκέται πρὸς Θεὸν διάτρωοι

† Ἀπαντες οἱ ἐν τῇ Ἱερᾷ Κοιτῇ τοῦ Ἁγίου Ὁρους Συνάξει ἐκ τῶν εἰκοσι Ἱερῶν Μοναστηρίων Προϊστάμενοι.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

1. Γιὰ τὰ μοναστηριακὰ κτήματα τοῦ Ἁγίου Ὁρους στὴν Μολδοβλαχία, ποὺ τὰ δήμευσσε ἀργότερα (1863) ὁ ἡγεμόνας Ἀλέξανδρος Κούζας προκαλώντας ἔτσι τὸ «μοναστηριακὸν ζήτημα» τῆς Ρουμανίας, βλ. πρόχειρα στοῦ Σ μ υ ρ ν á κ η, Ἁγίου Ὁρος, σ. 197-204, ὅπου καὶ ἀναλυτικὸς πίνακας τῶν κτημάτων αὐτῶν μὲ τὰ ἐτήσια εἰσοδήματα τοῦ καθενός. Πρβλ. καὶ Γεωργίου Τσιορὰν, Σχέσεις τῶν Ρουμανικῶν χωρῶν μετὰ τοῦ Ἁθῶ καὶ δὴ τῶν μονῶν Κουτλουμουσίου, Λαύρας, Δοχειαρίου καὶ Ἁγίου Παντελεήμονος ἡ τῶν Ρώσων, Ἀθῆναι 1938, σ. 83-90. Γ. Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου, Τὸ Ἁγίου Ὁρος μετὰ τὴν ὀθωμανικὴν κατάκτησιν, «Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν» τ. 32 (Ἀθῆναι 1963), σ. 198-216. Βλ. ἀκόμη Ν. Λεβίδη, Τὰ ἐν Ρουμανίᾳ ἐλληνικά μοναστηριακὰ κτήματα, Ἀθῆναι 1895, καὶ Σπ. Ἀντιόχου, Ὑπόμνημα περὶ τῶν ἐν Ρουμανίᾳ μοναστηριακῶν κτημάτων τῶν Ἁγίων Τόπων, Ἀθῆναι 1901.

2. Ἡ ἀναφορὰ αὐτὴ δὲν βρέθηκε στὸ Ἀρχεῖον Καποδίστρια.

R É S U M É

Stephanos Papadopoulos, Documents provenant des Archives de Capodistria et concernant l'histoire du Mont-Athos pendant l'insurrection de 1821.

L'auteur publie dix documents tirés des Archives du Comte Ioannis Capodistria, premier gouverneur de la Grèce. Ces Archives sont une partie des Archives du Sénat Ionien (Corfou). Les documents publiés concernent en général l'histoire du Mont-Athos pendant l'insurrection hellénique et nous renseignent notamment sur les rapports entre Capodistria et les monastères de l'Athos et surtout sur la question de l'aide financière du Mont-Athos et le renvoi des objets sacrés qui furent transportés en Grèce du Sud pendant l'insurrection avortée d'Emmanouel Pappas en Chalcidique.

Voici un résumé de ces documents publiés.

1. Lettre, datée du 9 août 1827, de l'archimandrite Loucas Leontariadis, supérieur des metoches athonites en Moldavie, concernant l'aide financière des athonites de Moldavie à la Nation hellénique alors en insurrection.

2. Demande, datée du 1 août 1828, du moine Nectarios du monastère Zôgraphou à Capodistria, priant le gouverneur de s'occuper de renvoyer 6.000 grossia qui furent payés, par le dit moine, aux pirates de K. Doumptotis.

3. Lettre, datée du 1 août 1828, de Iera Koinotis du Mont-Athos à Capodistria où sont relatées les grandes difficultés économiques des monastères à cause des tributs très lourdes imposés par les Turcs et l'expédition de Doumptotis; c'est pourquoi elle demande une aide financière.

4. Réponse, datée du 20 septembre 1828, de Capodistria à la lettre précédente annonçant que le gouverneur de la Grèce envoie une somme d'argent aux moines de sa propre fortune et qu'il tiendra compte de leur demande.

5. Lettre, datée du 9 mars 1829, de Iera Koinotis remerciant Capodistria pour son aide financière.

6. Lettre comportant plusieurs sceaux, datée du 9 mars 1829 de Iera Koinotis à Capodistria le suppliant d'envoyer deux lettres de change soit un prêt afin que les moines puissent satisfaire les exigences économiques des conquérants.

7. Demande, datée du 1 mai 1829, des représentants du Mont-Athos à Capodistria afin de lui remettre le précédant document.

8. Lettre, datée du 18 mai 1830, du monastère St. Paul demandant à Capodistria d'ordonner aux primats d'Hydra de renvoyer les objets sacrés du monastère qui leurs avaient été confiés au début de l'insurrection.

9. Lettre, datée du 18 juin 1830, du monastère d'Ivion demandant à Avgoustinos Capodistria d'intercéder auprès de son frère pour leurs donner satisfaction au sujet d'une affaire semblable à la précédente.

10. Lettre comportant plusieurs sceaux, datée du 27 juin 1830 de Iera Koinotis demandant les bons offices d'Avgoustinos et de son frère auprès du tzar de la Russie afin qu'ils restent en possession des terrains appartenant aux monastères du Mont-Athos situés en Moldavie et Valachie.